

ELOFIZETÉS
 HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
 HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyíltér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, április 11.

Mai számunk főbb közleményei:

Nem szaporítják a városatyák számát.
 Csődöt kértek a szegedi Holtzer-cég ellen.
 Vihar a kulturpalota szászerei körül.
 Deklaráció a választói jogról.
 Berliini léghajósok Aradon.
 Kanyarójárvány Aradmegyében.
 Halálasztás gyermekek.
 Vilmos császár színműve.
 A Törlesztési Bank mérlege.
 Letartóztattak egy Festetich grófot.
 A munkapárt győzelme Komáromban.
 Automobilos rablók Budapesten.
 Tarkaságok.

A palotás kultura.

Arad április 10

(Zárszó.) Kétfelé hasadt a város mai közgyűlésén a kulturpalota vitája. Ha alci-mezni akarnók ezt a két részt, az egyiknek az lenne a címe: Takarékoság — a kormánybiztosig. A másik része: Hát kellett nekünk a kulturpalota?

Talán előbb a másik kérdéstről szóljunk, amely körül a közgyűlésen tiszteletreméltó szándékból eredő, de azért mégis különös és egy ugynevezett intelligens városhoz mégse illő nézetek nyilatkoztak meg. Mi is azt mondjuk: szegények vagyunk, fényűzésre, cifrázkodásra nincs módunk. Mi is azt mondjuk: előbbre való, hogy a nyomornak, s az egyéb mindennapi szükségletek: a jó közlekedés, az egészségügy, a közbiztonság igényeit kielégítsük. De hogy mindezek mellett ne lenne módunk és szükségünk arra, a mit a kulturpalota művészetben, művelődésben, tudásban és tar-

almas szórakozásban nyújthat: háf eny-nyire szegények még se vagyunk.

Ez, bocsánatot kérünk, nem a fényűzés kérdése. Legalább nem az okatlan fényűzésé. Megítélendő például az a munkás, aki könyvet vásárol, a helyett, hogy azon a pénzen jobb vacsorát, vagy kényelmesebb lakást szerezzen? Ugyebár, az ilyen munkás imponál nekünk. És még jobban imponálna, ami már előttünk elképzelhetetlen, ha a legszegényebb ember azért vonná el a jobb ruházkodástól a garast, hogy egy klasszikus zeneművészt hallhasson, vagy egy nagynevű festő képét láthassa. A külföldön vannak erre példák. Nos, egy város, amely elvégre mégis a magyar intelligenciának egyik középpontja, minden szegénysége és minden egyéb hiánya miatt szükségét érezheti annak, ami ma még nincs, de lennie kell: egy nyilvános, nagy közkönyvtárnak, egy városi képtárnak, tudományos és néprajzi gyűjteményeknek és egy csarnoknak, amelyben a művészeti és irodalmi előadásokat rendezik; nem is szólva arról, hogy a szabadságharcú muzeum sem oly jelentéktelen valami, különösen ha azt had-történelmi, oklevéltári és ereklye-érték szerint különválasztják és rendezni fogják.

Hogy mindez elférne bérelt, vagy egyszerűbb helyiségben. Ez igaz. Hanem ez az egy pont az, ahol egyedül a takarékosági szempont nem lehet a döntő. A magyar országgyűlés ép oly üdvös, talán még üdvösebb tevékenységet fejthetett volna ki, ha nem építenek husz-harminc milliós palotát a számára. Pedig egy szegény országnál ez

is rubrika. Ha a Szépművészeti Muzeyumnál csak a gazdasági szempont érvényesült volna, akkor a képgyűjteményeknek elegendő lett volna egy egyszerűbb ház is, sőt akkor nem kellett volna négy-öt-száz-ezer koronáért egy-egy klasszikus festményt megvenni, amely befektetés abszolúte semmi kamatot sem hoz. Ez az a valami, amely az egyszerű embert is ráviszi, hogy gazdasági érdekei ellenére egy-egy perzsa szőnyeget, vagy eredeti szobrot vegyen, ez az, a miért a kulturának tényleg palotát, művészi külsővel bíró épületet kell emelni. Lehet, hogy ez száz évre előre való gondoskodás, de száz, meg kétszáz, még több száz év előtt sohase született volna meg Velence, Nürnberg, Brügge, — hogy csak néhány öreg várost említsünk.

Ami a takarékoságot illeti — abban se a takarékoság hiánya a baj és a bosszantó, hanem a rövidrejáró gondolkodás. A mikor a kulturpalotát legelőször tervezték, akkor is tudhatták, hogy a mellé aszfalt, megfelelő gyalogjáró és kis előter kell. Ha ezt akkor veszik számításba, azt hisszük, a város nem mondott volna le a kulturpalota építéséről, hanem bizonyosan másként gondoskodott volna annak anyagi fedezetéről. Utólag természetesen bosszantó és joggal látszik költsékesnek, különösen, a mikor ép e tulkiadásokra nem tud a város megfelelő kölcsönt kapni. De ha hiba ez, és ha a közönség méltán ítéli el azt az építkező rendszert, amely a számitáson kívül hagyott dolgok mellett minden tétel-nél tulkiadást teremt, — a kormánybiztosra még se érettünk meg. A polgár-

Vákáncsosok iskolája az erdőben.

Irtá: Móríc Pál.

Az öreg tölgyfák, büszke cserfák árnyékában annyira elhatalmasodott a tüske, cserje, bokor, hogy csupán a madár, meg a csuszó-mászó erdei vadak bujkálhattak benne. Ember nem vehette hasznát ennek a rengeteg ősterületnek, hol kacagva kereste párját az aranyfácán-kakas, kondájával rőfögve turkált a vaddisznó.

A város erdőmestere ekkor javasolta a tanács urainak, hogy ritkítani kell az erdőt...

— Helyesen van.

— Elfogadjuk! — határozták az urak!

Az erdőmester a falvakból baltás embereket toborzott az őserdő irtásához.

Mindentelől gyűltek az emberek. Keménykaru, kérges szegény emberek. Nemcsak a nap-szám csábította őket. Igéretföldjeként tekintették az őserdőt. Mert az irtás területén kunyhót ver-hettek. A tuskóktól, cserjéktől kitisztított szűz-földön, a megritkított tölgyfa-, cserfa-csoportok árnyékában kedvezményesen bérelhettek területet. A tehén bőven talált itt harapni valót. Duskálhatott a malac is. A lovacska sem maradt éhen. Zab, rozs, kukorica, kolompér gazdag garmadára termett is.

A haragosan zugó-bugó öreg debreceni erdőkben így támadtak emberi lakások. A fa irtása, tuskók pusztítása évről-évre munkával szolgált nekik. Nehéz munka volt ez. Némelykor szerencsétlenül zuhant oldalvást az aláfüreszelt fa... Följaj-dultak a baltás emberek.

— Jaj! Mihály bácsi oda van.

Sirhatott a család is. A kenyérkereső jó öreg Tar Mihály bácsit földre csapta a zuhanó szálfá. Roncsolt testének vérét az irtványos föld itta be. Ez a föld csendes nyugvóhellyel is szolgált a vákáncsosoknak.

— Vákáncsos! A városi nép nevezte el így az erdőben lakos erdőirtókat, akik panasz nélkül viselték a szigorú élet sanyargásait. Hiszen a füstölő kéményes erdei kunyhó az övék volt. Karatyoló tyukocskáik tojásában sem kellett az urasággal osztozni.

Meg azok a gyönyörűsége tavaszok! Mikor az ébredő erdők hontogatni kezdték a jóillatu gyantás rügyeket és a virágos pázsit himes takaróként terült szét az irtványos földeken. És a balták csapását csattogó dallal kísérték a madarak. Majd a tavasz s a nyár verejtékes munkája után kezdődött az őszi betakarítás. A boldog vákáncsos családok kicsinyje-nagyja munkában volt ilyenkor.

Vákáncsos Gál Pistiek arcát barnapirosra festette a szabad erdő napja, pattogós keményre edzette az öreg erdők duruzsolva beszélgető szele... Mignem egyszer csak következett a tél! És az emberektől meglepett erdőből kitört az őszi szilajság. Zugva birkózott a széllal. Öltre kap-tak egymást.

Csörögve tördelődtek az ágak. A szélvész tehetetlen dühében zuzmarát, havat csapkodott az erős tölgyek, büszke cserfák lombtarlott zordon koronájára. De állott az erdő. Magszegte de-rekát a tölgyfa... A szélvész szőgyenletében sü-

völtve száradt a rónaságra. Az aranytányér-képu holdvilág vigyorian pislantott utána s a csillagok sugarából szöttek pánlikát a diadalmas tölgyfák homlokára.

Vihar után az erdőben szétszórt, hótól lepett kunyhóknak is bátrabban füstölt a kéménye.

Bent, az ágasokra épült szobácskában erdő-irtó Gál András uram gémberedett kezét dörzsölgette a meleg kemencénél. Gál András, a vákáncsos, még javakorbéli fiatal ember volt és társai-val egész nap a távoli erdőségen vajakalta, darabolta a tuskókat. Vajha a gondot is kicsukhatta volna kunyhójából.

Gémberedett kezét fáradtan dörzsölgette András. Fia, a kis Gál Pisti meg a meleg kemencésutban játszott a macskával, miközben az anyjuk, a munkától viseltos, törődött parasztaszony lehajtott fövel beszélt az embernek:

— Apjukom, ma ismét járt itt Nagyfejő, a város lovasembere.

Az elernyedtt ember kérdezni sem merte: — mi végből? Csupán kahintott.

— Hm.

Az asszony szaggatottan adogatta le a szót: — A Pista gyerek dolgában jött.

— Tán a tilosban csipték? — mordult föl az ember. — Hiszen, most oda sem szaladgálhatott ki a malaccal. A malac még az őszön megdöglött. Pistinek meg lábbelije sincsen. Már pedig meztelen lábbal megvenné az isten hidege.

Nem is avégett jött a pusztázó, gazdám, — jajongott az asszony — hanem azért... Meghün-

mester nyugodtan járult hozzá ahhoz, hogy a kulturpalota építésének számadatait a minisztérium felülvizsgálja, a mi annyiból indokolt és természetes is, mert a kulturpalotához az állam háromszázezer koronával járul: de ha ez azt jelentené, hogy Arad már képtelen a maga anyagi ügyeit egyedül elintézni és megbízhatatlan arra, hogy egy hétszázezer koronás építkezést felső ellenőrzés nélkül elláthasson, — hát ez ép oly tulsötét és igazságtalan felfogás, mint a mennyire meg nem áll az, hogy a kulturpalota Aradon csak üres fényűzést és igazi szükség nélkül való dolgot jelent.

Nem szaporítják a városatyák számát.

Két ellentétes határozat egy félórán belül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 11.

Aradváros törvényhatósági bizottsága a leg-homályosabb rejtély, amelyet valaha a természet produkált. A sfinks ehhez a testülethez képest valóságos a, b, c olvasókönyv. Nincs az a szempont, amelyből néha a közgyűlés magatartását meg lehetne magyarázni vagy érteni. A primadonnák szeszélyessége, az áprilisi időjárás kiszámíthatatlansága, sőt még Apponyi Albert gróf politikai hovatartozandósága is a piramis fenséges állandóságával hatnak a város közgyűlésének kameleon természetéhez hasonlítva. Sok mindent produkált már ez a testület, megszoktuk, hogy utólagosan megbánja azt, amit előbb elhatározott, sőt arra is volt már példa, hogy egy és ugyanazon kérdésben két homlokegyenest ellenkező véleményt nyilvánított és egy szájjal mondott igent és nemet is, de amit ma produkált, azzal önmagát multa felül. Egy és ugyanazon közgyűlésen, egy és ugyanazon kérdésben ellentétes határozatokat hozni és ezt ellentétbe helyezni egy csak négy héttel ezelőtt elfoglalt állásponttal, erre még ezt a törvényhatóságot se tartottuk képesnek. Ez olyan rejtély, melynek megfejtésére vállalkozni nem lehet, de nem is szabad. Roppant fura eredménnyel járna.

A törvényhatósági-bizottság ma ismét a városatyák számának szaporításával foglalkozott. Négy héttel ugyanezt eselekedte és akkor kimondotta, hogy igenis szaporítani kell és a polgármester a legközelebbi alkalommal tegye meg a

szükséges előterjesztéseket, illetve tegyen javaslatot a létszám megállapítására kiküldendő bizottságot illetőleg. Ez világos és félre nem magyarázható megállapodás, melyből mindenki megérti mi volt a törvényhatóság akarata.

Mint hogy azonban azt is kimondották márciusban, hogy az új városatyákat csak 1913-ban választják meg, Mihályi Gyula és társai felebbezést adtak be és azt kérték, hogy a miniszter már 1912-ben rendelje el a választást. A tanács javaslatára, Müller Károly ellenzésével szemben, a közgyűlés ma ezt a felebbezést elvetette, mert csak időleges, átmeneti, közbevetett intézkedésnek tekintette a választás idejének kitűzését, már pedig közbevetett intézkedés ellen felebbezni nem lehet. Ez történt az ülés elején.

A derekán ismét sor került a városatya szaporításra. Varjassy Lajos polgármesternek volt egy előterjesztése a létszámot megállapító bizottság kiküldésére vonatkozólag és egyszersmind jelentette azt is, hogy a közgyűlési terem átalakítandó, ami száz és egynehány ezer koronába kerül. A tanács ezzel kapcsolatosan azt javasolta, hogy ne csináljon semmit a törvényhatóság, hanem függesse fel a szaporítást arra az időre, mikor a városi törvény elkészül.

És a törvényhatóság elfogadta ezt a tanácsai javaslatot is. Miután egy fél órával előbb kimondták, hogy igenis két kézzel ragaszkodnak a szaporításhoz, miután kifejezte azt az akarata a közgyűlés, hogy ebben a kérdésben önmaga döntsön és még a miniszternek sem enged beleszólást, mert Mihályi és társainak felebbezését azért utasították el, hogy ne kerüljön az ügy a miniszter elé és ne legyen alkalma esetleg az autonóm megnyilatkozásnak meggátolására, egy félórával később a legnagyobb készséggel emelték határozattá a tanácsnak furfangos javaslatát, melynek elég világos célja az volt, hogy a létszámemelést kerülő uton megakadályozza.

Hiába magyarázták meg a közgyűlésnek Müller Károly, Műlek Lajos dr. és Nagy Sándor dr. hogy nem áll jogában a törvényhatóságnak a polgárság részvételét a közügyek intézésében megakadályozni és nem méltó a közgyűléstől, hogy alhatatlanságáról és megbízhatatlanságáról maga állítsa ki a bizonyítványt, a közgyűlés beugrott a tanácsnak és harminc perc alatt két egymással ellenkező a múlt hónapban elfoglalt álláspontjának ellentmondó határozatot produkált.

A szomorú játéknak egyetlen értékes momentumuma az volt, hogy az elnöklő Urbán Iván főispán tudtára adta a közgyűlésnek, hogy a belügyminisztériumban már készül a városi törvény.

Csődöt kértek a szegedi Holtzer-cég ellen.

— A Központi Hitelbank a válság hátterében. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szeged, április 10.

Az Aradi Közlöny már a múlt héten megírta, hogy súlyos anyagi válságba sodródott a szegedi Holtzer Dániel cég. Holtzer Dániel aránylag kevés pénzzel — néhány százezer koronával — egymásután fogott újabb milliós vállalkozásokba. Most azután a pénzpiac feszültsége érhető befolyással volt minden oldalról igénybe vett hiteforrásaira és anyagi romlásához vezetett.

Holtzer hitelezői előtt az ismételt tanácskozások és a könyvek átvizsgálása után ma már tisztázódott a helyzet képe. A válság, illetve a válságba sodort vállalkozások története és pontos kimutatása hitelesen így állapítható meg azokon kívül, amit az Aradi Közlöny már megírt:

A Szabadkai Leszámitoló Bank Részvénytársaság vezérigazgatója Heiszler Vilmos Holtzer Dánielt, akinek a vállalkozási kedve köztudomású volt, a bank megnyitásakor arra szólította föl, hogy jegyezzen nagyobb mennyiségű részvényt. Holtzer 250,000 korona értékű részvényt jegyzett, vagyis 1250 darab részvényt 200 korona névértékben és így a részvénytőke negyedrészenek érdekelte lett, míg maga Heiszler, a vezérigazgató 350,000 korona értékű részvényt jegyzett.

A Szabadkai Leszámitoló Bank csakugyan nagy agitációval fogott a vállalkozáshoz. Egymásután három nagy részvénytársaságot alapított: a Kecskeméti Gépgyár Részvénytársaságot, Budapestben a Magyar-Balkán Kiviteli Részvénytársaságot és Szabadkán a Taussig Vilmos divatárúnykereskedés részvénytársaságot. A vállalkozásokhoz a szabadkai bank a Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankjánál 860,000 korona kölcsönt szerzett és vett föl.

Amikor azután a Központi Hitelbanknál fizetési zavarok támadtak, megérezte a válságot a Szabadkai Leszámitoló Bank is, mert más, nagyobb-

tetik kendet, ha a Pisti gyerek nem jár rendszeresen az iskolába.

Szegény Gál András ködmönének zsebéből fáradtan kotorta elő a pipát és keserűségében illetéknép dohogott.

— Az iskolába? ... Azt az iskolát is csak a szegény emberek rontására fundálták ki az urak.

Az asszonynak még nem fásult el teljesen a szive s a hányszor gyermekére gondolt, olyan volt, mint a nyögdécselő anyagalamb.

— Ne vétezzék kend! Inkább áldja azokat az urakat, akik ebben a vad erdőségben is iskolát építettek a szegény vakáncsosok gyermekének nevelésére! Áldhatná azokat az urakat, akik a tornácos erdei iskolában olyan szelid képű, jóindulatu tanító urat állítottak be...

— Már megint prédikálsz, asszony?

Nem tanultam én azt! Am azt kend is tudhatja, hogy a tanító ur is dicsérte a Pisti okos fejét. Ez a tanító ur is mondta, városi iskolában is ritka az ilyen könnyűszerrel tanuló gyermek... Vagy talán azt akarja kend, hogy a barmok közé csapjuk?

Még a kemény munkásember hangját is meglágyította valami nemesebb eredetű belső érzés.

— Hiszen, a mi azt illeti! Nem ócsárolnék én senkit. De mikor eszmám sem tudunk venni a szegény porontynak! Meztláb, vagy rongyba esavartan nem botorkálhat dülőföldre! ... Hisz magad is csak hogy lézengsz a ház körül abban a vékony bocskorban. Nem téli fagyhoz, hóhoz, tarlóra! Nyári aratáshoz való az is.

Pisti a sutból pityogva hallgatta szüleit. Elszorult a kis szive, mikor a napfényes, meleg iskolaszobára gondolt, amelyben a szelid arcú, nyájas hangú tanító ur a tudásnak, a világosságnak az ósvényeit tárta föl meggyőző magyarázataival.

... Kívül vakkantott a kutya.

— Talán csak nem valami kártévő féreg? — szölt az ember s a vasvillát felkapta a sarokból. Mikor a pitvarajtóból kilépett a szabadba, kutyája hűségesen söndörödött foltos eszmájához.

Valahonnét, bent a messze erdőségből förtelmes vonyítás hallatszott. Talán kóbor farkas ugatott föl a holdvilágra.

Gál András körülkerülte a tyukólat. A fehér havon nem talált gyanús nyomot. Benézett az istállóba is. Néhány marok szénát vetett gubancos szőrű kis lovacskája elé...

Mikor körültekintett a szabadban, az égen szikráztak a csillagok. Mint fekete birodalomnak óriás örkatonái, a havas fehér mezőből így me-részkedtek ki a megritkított tölgyfák...

Visszafeküdt vackába a kutya is. Gál András is bement. A pislá mécsvilágnál tovább beszélgettek. Az asszony kezdte a beszédet:

— Az erdész urnak mégis szólhatna kel-med!

András biccentett a fejével.

— Jó ember az erdész ur! Pártolja a szegény embert. Ez igaz.

S miközben a szülék így beszélgettek, a Pisti gyerek elszenderedett az enyhelyen. Mo-

solygott álmában. Azt álmodta: új eszmában, meleg ruhában törteti a havat. A lombtarolt vénéfák alatt új eszmában, meleg ruhában lépked az iskola felé.

— Uh! — álmában megrebbent a gyerek, mert zördült a bokor az utszélen.

— A farkas! ... Szabó „szomszédék” kis Erzsuskája rémülten kapaszkodott a Pisti új kabátjába.

Bátor gyermek volt a Pisti. Göresös kis vadkörtefabotja is volt neki. Felemelte a botot.

— Ahaha! Összekacagtak a gyermekek. A zuzmarás bokor mellől barnaszemű, karsu özikék ugrottak ki. A fényes hőmezőn ezüstfehér port vertek föl a rohanó özők.

Beteljesedett az álma Vakáncsos Pistinek. A szegény szülék nem hiába kopogtattak az erdész urnál. A városi tanács az erdész előterjesztésére huszonöt vakáncsos gyermeket ruházott föl teljes téli gunyával és eszmával, a ki-ruhátatlansága miatt az iskolába sem járhatott föl.

Gál Pisték a meleg ruhában, az új eszmában, borsipkájokat nyakig behuzva, hidegtől csipett orcával bár, de vigan törtetnek zugó erdőn át, havas szárnyu fürgeteggel szemközt az erdei iskolához, melynek fehérre meszelt szobájából a tudás világossága sugározik szét a vadon erdő kunyhócskáiba.

Meg-megzörren egy bokor. A zuzos bokormögül kíváncsi özike üti fel barnaszemű, nyulánk fejét.

fővárosi pénzügyintézet támogatását nem tudta megszerezni.

Heiszler vezérigazgató ekkor Holtzerhez fordult s föltárta előtte, hogy a szabadkai banknak áprilisban nagyobb készpénzre lesz szüksége s ő, mint a bank legérdekeltebb igazgatósági tagja, segédkezzék a pénz megszerzésében annál is inkább, mert bejegyzett részvényeit még nem fizette be teljesen.

Holtzer Dániel vállalkozott is erre és nyilatkozatot adott a banknak, hogy megengedi — a részben be nem fizetett részvényjegyzései fejében — 400.000 koronának a szegedi Milkó-féle palotára bekebelezését. Feltételül csak azt kötötte ki, hogy májusban a bank adjon neki több házvételből esedékes fizetési kötelezettsége teljesítésére 4—500.000 koronát. A Leszámitoló Bank Holtzer nyilatkozata alapján 420.000 koronát március 22-ikén táblázott be a házra, 400.000 koronát váltótőke, 20.000 koronát pedig óvadék fejében. A palotára addig 92.600 korona államkölesön és a szeged-csongrádi takarékpénztár 63.000 koronás kölcsöne volt betáblázva és közvetlenül a szabadkai Leszámitoló Bank előtt még egy szabadkai pénzügyintézet a Délvidéki Közgazdasági bank r. t. jegyeztette be 15.000 korona követelését a Milkó-palotára.

Március utolsó hetében, amint a 400.000 koronás nagy betáblázásnak híre ment, a Holtzerrel összekötöttesben levő pénzügyintézetek egymásután siettek követeléseiket biztosítani. Holtzer szegedi házaira — a Milkó-palotára és még két másik házra három nap alatt a következő terheket kebeleztek be:

A szabadkai Délmagyarországi Bank és Váltóüzlet r. t. 51.900 koronát, a Szegedi Hitelbank r. t. 20.000 koronát, a Palánkai járási Takarékpénztár r. t. 72.000 koronát, a Szeged-csongrádi Takarékpénztár 72.000 koronát. Összesen tehát mintegy 790—800.000 korona a betáblázott teher az ingatlanokon. Ezenkívül két házvételnél, a szegedi Goldschmidt-féle Fekete Sas telek és a Pollák-féle bérház megvásárlásánál még több mint fél millió korona kifizetetlen a vételárból és ez az összeg május elsején esedékes.

Holtzer Dániel szerint a cég passzíváinak összege mintegy egymillió korona, ezzel szemben a vagyon 1.200.000 korona. Holtzer kijelentette még azt is, hogy eddig nem lett fizetésképtelen, mert a mai napig minden váltólejárát beváltotta. Azonban tény, hogy Holtzer vállalkozásai közül néhány már nem tud eleget tenni fizetési kötelezettségeinek és a Szegedi Kézművesbank Holtzer Dániel és társai ellen 1500 korona váltótőke iránt már csődnévtári kérvényt adott be a szegedi törvényszéknél.

A szanálás lehetősége azért még nem szűnt meg. Egyrészt a Szabadkai Leszámitoló Bankot igyekeznek arra rábírní, hogy vonja vissza a betáblázott 420.000 korona terhet a Milkó-palotáról, másrészt arról is van szó, hogy Holtzer Dániel öccse Holtzer Gyula dr. nagykereskedő hajlandó átvállalni a készpénzben kifizetni bányájának ingatlanait, köztük a még ki nem fizetett Fekete Sas és Pollák-házakat is. Mindkét esetben kikerülhető lesz a csőd.

TANÜGY.

(—) **Gyermekelődés Szentleányfalván.** A szentleányfalvai elemi népiskola a szegénytanulók kirándulási alapja javára husvét hétfőn este táncmulatsággal egybekötött gyermekelődést rendezett. A kis növendékek a színpadon került gyermekdarabokat kedves közvetlen meglépő ügyességgel adták elő. Tetszetek az iskola négy szólamu énekkara által előadott énekszámok, melyeknek, valamint a daraboknak betanítása és rendezése az iskola igazgatójának Kiss Lajosnak érdeme.

Vihar a kulturpalota szászerei körül.

(Miniszteri kiküldöttet kér a város. — Nyilvános árlejtés elrendelése)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 10.

Arad város törvényhatósági bizottságának ma megtartott közgyűlésén Varjassy Lajos polgármester elfogadott javaslata fejezte ki a közhangulatot a kulturpalota építése körül felmerült és jogos bírálatra okot szolgáltatott jelenségeket illetően. A város polgársága előtt sohasem rokonszenves, ha közmunkákat a nyílt versenytárgyalás mellőzésével adják vállalatba. A tanács rosszul cselekedett mikor a kulturpalota fűtési berendezésére csak zárt és csak felszólított vállalkozók részvételével megtartandó árlejtést határozott el. Ez csak fokozta a zugolódást, amit az építésnél jelentkező tulkiadás keltett. Nagyon jól esett hallani a közgyűlésnek az elnökö Urbán Iván főispán kijelentését, aki maga is határozottan a legteljesebb nyilvánosságot követelte a szállítókknál és igen jól ítélte meg a helyzetet a polgármester, aki a tanácssal szemben a közgyűlés akarát juttatta érvényre. Ezzel az izgalmak elcsendesültek és teljes megnyugvás foglalja el helyüket, mert ugyancsak a polgármester javaslatára emelte határozattá a közgyűlés Müller Károly indítványát és a belügyminiszter képviselőjét fogja kérni az építési költségek elszámolásánál közreműködésre.

Zajos és izgatott volt helyel-közzel a hangulat mialatt a közgyűlés a kulturpalota ügyét tárgyalta és erős bírálat hangzott el a felszólalók részéről, akik a város közönségének nagy érdeklődésére és nyugtalanságára hivatkozva, igyekeztek szigorúak lenni a tanácssal szemben. Végül mégis csak megszavazták a tulkiadásokra szükséges százhatvenezer koronát.

(Főispán a tanács ellen.)

Hálátlan feladat volt Kovács Vince kulturatanácsnoké, aki az építészeti bizottság véleményén épült tanácsi javaslatot terjesztette elő és részletesen felsorolta a mutatkozó többleteket és kérte az összeg megszavazását, a fűtési és világítási berendezésre szűkebb körű árlejtés elhatározását.

Ellentmondásokkal, közbeszólásokkal fogadták az előterjesztést és a villamossá váló levegőt Urbán Iván főispán azzal tisztította meg, hogy még a tárgyalás megkezdése előtt kérte a közgyűlést, határozza el, hogy minden munkát csak nyilvános árlejtésen ad vállalatba.

Az első nyilat Somló Armin dr. röpitette el. — Amióta a kulturpalota ügye a törvényhatóság előtt fekszik, minden egyes határozat merénylet volt a kultúra ellen. Merénylet volt az első javaslat, amikor elhatározták, hogy a Baros-parkban helyezik el és kivágják a park fáinak háromnegyed részét és merénylet az a költségvetés, amelyet a törvényhatóság elé terjesztettek. A költségvetés nem volt alapos, hanem felületes, amint azt a következmény igazolja. Addig egy kapavágást sem lett volna szabad tenni, míg a szükséges tőke nem áll a város rendelkezésére. Ha így jártak volna el, nem került volna a város abba a helyzetbe, ami a hidak építésénél is előállott és nem kellett volna uzsorakamatra pénzt felvenni. Indítványozom a tanács javaslatával szemben, hogy csupán a feltétlenül szükséges költségöbbltet szavazzuk meg, egyébként pedig a régi költségvetés keretében építsék fel a palotát.

(A kultúra védelme.)

A tanácsi javaslatot, de különösen a kultúra ügyét vette védelmébe Varjassy Árpád, a kérdéshez méltó magas szempontokból.

— Azt méltóztatott mondani, hogy a kulturpalota kérdésével kapcsolatban hozott minden határozat merénylet volt a kultúra ellen. Én azt

mondom, ismerve a külföldi viszonyokat, hogy fáj a szívem, midőn a külföld gazdag kulturája után a mi nyomoruságos állapotunkat látom. Ké lesz a kulturpalota? Debrecené, Temesváré vagy az államé? A miénk lesz és azt hiszem a polgárság felizgult kedélye meg fog nyugodni, ha meglátja ezt a gyönyörű művet, melyet alkottunk. Nagyon esodálom tehát — ugymond — hogy hazafiak és magyarok kezelik gunnyal és megvetéssel ezt a kérdést. De áttérek a realitások terére és azt hiszem sikerülni fog annak bizonyítása, hogy a törvényhatóságnak nem kerül oly horribilis pénzébe az építkezés. A kulturpalota építési költségeihez az állam hozzájárult 300.000 koronával, emelyből 100.000 koronát már utalványozott, a fennmaradó összeget pedig tizenöt évi részletben fogja kiutalni. Ugyancsak az állam engedélyezett a felszerelésekre 25.000 koronát, amit 1913-ban fog folyósítani. A törvényhatósági bizottság közgyűlése ezelőtt 10—15 évvel elhatározta, hogy millenárius emlékművet létesít, amely célra 50.000 koronát szavazott meg. Ez az összeg kamataival együtt most 54.000 koronát tesz ki. A Kölcsey Egyesület által a kulturpalota céljaira gyümölcsözőleg elhelyezett összeg 12.000 korona, ami a város pénztárában van elhelyezve. A vármegye közönsége 20.000 koronát ajánlott fel. A törvényhatóság elhatározta, hogy honvéd alapot létesít, amely az utolsó honvéd halálával szintén rendelkezésére áll a város közönségének és felhasználhatja e célra. Ez az összeg 10.000 korona. Összesen tehát 421.000 korona áll készpénzben a város rendelkezésére. A kulturpalota felépültével áthelyezik oda az ereklyemúzeumot, a város tehát itt is nyer évi 2000 korona bérjövödelmet. A városi zenede évi szubvenciója és lakásbéré szintén a kulturpalota céljaira fordítható s ez ismét évi 2800 koronát tesz ki. A Kölcsey Egyesület évi 1000 korona bért fizet és Szendrey igazgató a kulturpalotában rendezendő hangversenyek és kisebb színelőadások után hajlandó évi 10.000 korona bért fizetni. Itt van azután még a ruhatár, amelynek évi jövedelme a legesekélyebb összeget véve alapul 10.000 korona tőkésítésének felel meg. Számításba lehet még venni az elhelyezendő büffe jövedelmét is és a kisebb egyesületeknek bérösszegét, ami összesen közel 260.000 korona tőkésítésének felel meg. A legesekélyebb összeget véve számításba tehát a városnak az építkezésre 660.000 korona áll rendelkezésére, anélkül, hogy a város maga csak egy fillért adott volna a költségekre. Azt hiszem ezek az összegek meggyőzik a város közönségét arról, hogy pénzük nem vészett kárba és nem fognak akadályt gürdíteni az elé, hogy a kulturpalota október hatodikán céljának és hivatásának átadható legyen. (Taps, éljenzés.)

(Tiltakozás a park irtás ellen.)

Két igen lényeges körülményre hívta fel a törvényhatóság figyelmét Krenner Zoltán dr.:

— Nem tartom — ugymond — most az időt alkalmasnak arra, hogy valakit mulasztással és felületességgel vádoljunk, mert ezzel a szakértelmetlenséget már most jóvá tenni nem lehet. A jelen pillanatban csak az lehet kötelességünk, hogy a szükséges összeget a legalacsonyabbra szorítsuk le. Minden nagyobb objektum építésénél a világítási vállalat ingyen végzi a berendezését és ezért azt a kérdést intézem a tanácsshoz, tettek-e lépéseket az irányban, hogy a kulturpalotába a villamossági részvénnytársaság ingyen vezesse be a világítást és ha nem tettek, akkor azonnal hívják fel a vállalatot, hogy hajlandó ezt ingyen elvégezni. A tér rendezésével kapcsolatban felmerültek olyan hírek, hogy a Salac-park egy részében a fákat ki akarják irtani. Felhívom erre az illetékes körök figyelmét, mert abban az esetben, ha csak egy fát vágának is ki, ellenzem a többlet megszavazását.

Kovács Vince kijelenti, hogy ezek a kérdések a mérnöki hivatalhoz tartoznak, de magánaton úgy érte-

sült, hogy a villamossági részvénytársaság hajlandó a világítás bevezetését teljesen ingyen végezni.

(Az eredendő bűn.)

Steiner József szólalt fel ezután:

— Az építészeti bizottság igazolására hozom fel, hogy minden középület építésénél az építési költség 15—20 százalékkal megnövekedik. A jelen esetben csupán a szellőzési, fűtési és a térrendezési kérdések helyes megoldása okoz aránytalanul nagy költségeket. A fűtési rendszer helyes megválasztásával ezt az összeget azonban jelentékenyen le lehet szorítani, azért indítványozom, hogy ezt a kérdést adják ki újból a bizottságnak és azután döntsenek. A térrendezés kérdésénél bizonyos *kárörömmel* konstatalem, hogyha annak idején elfogadták volna a mi álláspontunkat, nem kellett volna ily tetemes költséggel dolgozni. Azzal torkoltak le akkor bennünket, hogy a miniszter is a Baross-parkban akarja létesíteni a kulturpalotát. Ha tehát a miniszter akarta ezt, akkor indítványozza, írjanak fel a miniszterhez, hogy az így felmerülő 34.000 koronát fedezze ő.

Virágh Lajos főmérnök a többlet költségre vonatkozólag röviden csak annyit akar megjegyezni, hogy a költségvetés már régebben készült azóta a fűtési és világítási berendezések terén nagy haladás mutatkozott. Ne akarjon a város saját kárára takarékoskodni. Egyben pedig az összes munkálatokra írják ki a *nyilvános pályázatokat*, de minél előbb, hogy a megkezdett munka ne szenvedjen fennakadást.

(Keserű igazságok.)

Erős kritikát gyakorolt Müller Károly az építésnél tanúsított gazdálkodással szemben és odáig ment, hogy miniszteri biztos kirendelését sürgette.

— Hallottunk különféle argumentumokat — szólott — hogy a kulturpalota mennyire szükséges és mennyire diszere lesz a városnak, de senki sem beszélt a pénzről, csupán csak annyit említették, hogy mennyi pénzünk volt, amikor az építkezést elkezdtük. Annyi azonban bizonyos, hogy egy hatszázezer koronás épületet kezdünk el építeni és most fizetünk érte egy millió koronát.

— Nem szólnék semmit, ha az építkezésre valamit rá kellene fizetnünk. De amikor 300.000 koronával lépünk túl az előirányzott összegen, akkor az érzelmi momentumok nem hatnak rám. Mielőtt valamibe belemennék, tudni akarom, hogy mennyibe fog az végösszegében kerülni és ha a dolog technikai részével nem vagyok tisztában, szakértőktől kérek utbaigazítást. Arad városa abban a kedvező helyzetben van, hogy nem is kell szakértőkhöz fordulnia, van szakértőkből álló bizottsága és rendelkezésére áll minden, hogy precíz és reális költségvetéssel lépjen a közgyűlés elé. Már most hogy áll ennek az építkezésnek az ügye? Idehozott a tanács egy javaslatot, hogy fogadjuk el azt, ennyibe fog kerülni és pénzünk nagy része vissza is törül. Biztunk abban, hogy a technikai részét a dolognak megvizsgálta az építészeti bizottság. Mindebből kiderült, hogy a kulturpalota nekünk megér 600.000 koronát, amennyit a közgyűlés megszavazott, de nem ér meg egy millió koronát, amennyibe kerülni fog. Hol vannak most azok, akik Arad város javát keresik és hol vannak azok az argumentumok, amelyek igazolják, hogy az építkezés 400.000 koronával többbe kerül. Nem mondhatjuk, hogy tévedés történt, mert ennyi szakember nem tévedhet. Tévedhetnek bizonyos összegig, de 400.000 koronás tévedés lehetetlenség.

— Múltán haborodik fel ezért a gazdálkodásért a város közönsége és múltán okozhat bennünket, akik magunk is beleugrottunk az építkezésekbe. Amikor ebben a kérdésben felszólalok, csak a magam pozícióját védem, mert nem értem, hogy élhettek ennyire vissza a törvényhatósági bizottság hiszékenységével. A törvényhatóságnak saját jól felfogott érdekében kötelessége, hogy vizsgálta felül a költséget és indítványozom, hogy e célból küldjenek ki egy szakbizottságot és abba hívja meg a város a belügyminiszter egy kiküldöttét. Mi hajlandók vagyunk fizetni, de tisztán akarjuk látni a történetet, hogy a jövőben saját kárunkon okuljunk.

Reisinger Sándor azt bizonyította, hogy a hiteltülpés indokolt és nem történt semmi rendkívüli és előre nem látott kiadás.

(Aradtól—Mucsáig.)

A tanács javaslatával szemben foglalt állást Parecz Béla is:

— Készséggel meghajlok Varjassy Árpád lelkesedése előtt, de hibának tartom, hogy ily fontos és nagyjelentőségű kérdésekben tulságos nagy a lelkesedés és kevés a józan számítás. Ne hasonlítsuk a mi állapotainkat össze Berlinnel, mert nekünk először meg kell a kulturát csinálnunk. Nekünk van egy gombunk és ahhoz varjuk a kabátot. Egyáltalában nem látja, hogy mulhatatlanul égetően szüksége lett volna a városnak a kulturpalotára. Szüksége volt a városnak egy hangversenyteremre, de ezt másként is meg lehetett volna oldani; egy városi vígadó révén, ami sokkal több jövedelmet hajtott volna. Tessék megnézni a sáros utcákat, arra nincs pénz, nem tudjuk szaporítani a rendőrséget és a tűzoltóságot. Azt mondták először, hogy az épületet a miniszteriumtól ajándékba kapjuk és nem kerül semmibe. Én azonban úgy látom, hogy minden egyes ülésen mindjobban kitűnik, hogy nem ajándékba kaptuk és a többlet kiadások már 170.000 korona körül járnak. Ha pedig az építkezést befejeztük, akkor jön még csak az igazi kiadás, mert egy intézménybe életet vinni és azokat fenntartani az lesz az igazi kiadás. Nagyon szépek azok a számok, amiket a tanfelügyelő úr a jövedelmesség mellett felhozott, csak egy bajuk van, hogy a mi viszonyaink mellett aligha fognak ily jövedelmet hajtani. Tudom, hogy elintézett kérdéssel állok szemben, de ez nem akadályoz abban, hogy az egész dolog iránt bizalmatlanságot fejezzem ki, azért a tanács javaslatát és a többlet kiadásokat nem szavazom meg.

Varjassy Árpád relléktálva Parecz szavaira kijelenti, hogy ha az a lefogás jutna érvényre, amelyet a törvényhatósági bizottság tagjainak egy része a kulturpalota szerepe és célja ellen itt hangoztatott, akkor igaza lehetne Parecznek és akkor Arad törvényhatósága cseserélhetné nevét Mucsára.

(Kultura és a nemzetiségek.)

Rendkívül mély hatást keltett a polgármester, aki a nemzetiségi kulturmozgalmak ellensúlyozásának szükségességét hangoztatta.

— Hogy ez a kultur kérdés a közönség nagy részénél ellenszenvvel találkozik, annak főleg abban találok magyarázatát, hogy a tanács az építészeti bizottság javaslata alapján, igen gyakran jött a bizottság elé a kulturpalotánál felmerült többlet kiadások fedezéséért. Ha mindjárt az elején azt az indítványt fogadtuk volna el, hogy a bizottság erre az igazán nemes célra szavazzon meg még 170.000 koronát, a bizottság nem idegenkedett volna a megszavazástól, annál is inkább, mert ezen kiadások egy része nem a kulturpalotára kellett. Ha higgadtan mérlegeljük a körülményeket, 400.000 koronát amortizálhatunk az épület jövedelméből, így tehát a kulturpalotára fordított összeg nem is olyan tulságosan nagy. Ennek az intézménynek létesítésére pedig különösen nagy szükség van itt Aradon, ahol a nemzetiségek iparkodnak kulturintézményeket létesíteni. Ha mi ezekkel nem tartunk lépést kulturánk elmarad az ő kulturájuk mellett. Indítványozom, állapodjon meg a bizottság abban, hogy az összes munkálatokra nyilvános árlejtést hirdet, fogadjja el Krenner javaslatát és a tanács útján hívja fel a villamossági részvénytársaságot, hogy a villamvilágítást ingyen vezesse be és Müller Károly javaslatához képest küldjön ki bizottságot, amely az építkezés befejeztével vizsgálja felül az elszámolásokat és kérjük meg a miniszteriumot, hogy ebben a bizottságban képviseltesse magát.

Urbán Iván főispán összegezte a vita anyagát, szavazásra tette fel a kérdést és a törvényhatósági bizottság Varjassy Lajos indítványát egyhangulag elfogadta.

VIDÉK.

Uj postahivatalok. A nagyváradai postaigazgatóság értesítette Aradmegye közigazgatási bizottságát, hogy április elsején Nadz községben új postahivatalt állított föl, Szabadhely községben pedig március 25-én új postahivatal kezdte meg a működését.

A Törlesztési Bank mérlege.

Százharmincnyolcezer korona a vagyon

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 10.

A Törlesztési Bank ellen kért csődeljárás április tizenötödikeig függőben van és pozitív eredmény nélkül folyik a bűnügyi vizsgálat is néhány feljelentés alapján. A hitelezők — a Törlesztési Banknál érdekelt pénzüzetek — egyelőre ezt az egyetlen eredményt tudták elérni. Hetek óta folytatta a könyvek és számadások átvizsgálását a nagy pénzüzetek által kiküldött nyolcas bizottság és vizsgálati eredményéről szóló jelentését tegnap este terjesztette elő részletes jelentésben a hitelező bankoknak, amelyen Székely Ferenc udvari tanácsos, a Belvárosi Takarékpénztár illusztris elnöke és a Magyar Bank vezérigazgatója elnökölt.

A jelentésből első sorban megállapítható, hogy a végleges státus 138.000 korona aktívumot tüntet föl. Annak idején, amikor a státust a Törlesztési Bankban összeállították, 830.000 korona aktívumot mutattak ki, de az érdekelt bankok revíziójánál kiderült, hogy a vagyon 138.000 koronára szűkösödik össze.

A nyolcas bizottság a bank vagyoni mérlegének megállapításánál teljesen figyelmen kívül hagyta a bank ügyvezetősége által behajthatatlannak kijelentett követeléseket és kötelezettségeket. Hangsúlyozta egyben a bizottság, hogy a bank ingatlan és jelzálogos üzleteit egészében kikapcsolta az értékelés keretéből, egyrészt az onkból, mert ezen tételek bonyolult jogi eshetőségekhez kapcsolódnak, másrészt azért, mert értékecsökkenésük hosszabb időt és költségeket igényelne. Ezeket a tételeket tehát abban az értékben vették föl mérlegbe, amelylyel a bank ügyvezetősége azokat ott beállította. A Szivák-család 280.000 koronát és az igazgatóság tagjai által a betétek kifizetésére a legutóbb eszközölt 230 ezer koronát tevő követelését úgy vették föl, hogy ez csak az összhitelezők teljes kielégítése után fog esetleg visszatéríteni. Általánosságban kiemeli a jelentés, hogy a bank váltó és egyéb kötelezettségei olyan természetűek, hogy azok lebonyolítása és behajtása hosszabb időt, legalább két-három évet fog igényelni.

A jelentés végül a következő mérleget terjesztette elő:

Vagyon:	
Váltótárca	2,373.836,65
Folyószámla	1,024.503,12
Lombard	184.857,68
Értékpapírok	119.279,—
Parcellázási, bekebelezési és ingatlan-üzletek	2.180.328,28
Letétek	538.000,—
Összeg	6,240.804,73
Teher:	
Takarékbetétek	2,007.004,53
Cheque betétek	88.754,74
Folyószámla	402.467,63
Hitelezők	58.443,76
Visszlezámitolás	725.650,69
Egyenleg	138.483,38
Összeg	6,420.804,73

A bank igazgatósága ennél fogva a hitelező pénzüzetektől két-három évi moratóriumot kér, hogy ezen idő alatt ügyleteit békésen és lassan lebonyolíthassa és hitelezőit ekként kielégíthesse.

A bankok kiküldött képviselői a jelentést tudomására fogják hozni saját igazgatóságaiknak és azok érdemleges elhatározásait e hó 11-én, csütörtökön megtartandó újabb értekezleten fogják közölni.

VÁROS ÉS MEGYE.

Kanyaró-járvány Aradmegyében.

— A megyei közigazgatási bizottság ülése. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10.

Aradmegye közigazgatási bizottsága mai rendes ülésében jórészt a szokásos havi jelentéseket és felelőzéseket tárgyalta *Urban* Iván főispán elnöke alatt. *Róka* József pénzügyigazgató itt is, mint a városi közigazgatási bizottságnak, az adóbefizetések nagymérvű esőkenéséről tett jelentést. Márciusban befolyt ugyanis 49727 korona egyenes adó, 28048 koronával kevesebb, mint az előző hónapban, 2341 korona hadmentességi díj, 1050 koronával kevesebb, mint februárban és 229717 korona közvetelt adókban, az előző hónap befizetéseknél 4753 koronával kevesebb.

Szomorú eseményekről tett jelentést *Borsos* Béla dr. tiszti főorvos, amennyiben azt konstata, hogy a fertőző megbetegedések száma, különösen a kanyaró eseteké, márciusban emelkedett. Vörheny 13 eset fordult elő egy halálalossal, tifusz 5 eset két halálalossal, difteritisz 28 eset 2 halálalossal, kanyaró pedig *száznyolcvan-négy eset 38 halálalossal*. Amíg tehát a vörheny megbetegedések száma némileg csökkent, addig a kanyaró erősen felszokott, aminek az a magyarázata, hogy *Seprős* községben járványosan dühöngött a kanyaró. 147 megbetegedés — tehát összes esetek 75 százaléka — ebben a községben történt és a halálalosságok zöme is seprősi. A járvány megszüntetésére a tiszti orvosi hivatal mindent megtett, de a lakosság tisztátalansága valóságos fészket adott a ragálnak. Hatósági karhatalommal kellett kényszeríteni a lakosokat, hogy az inficiált házakat kitakarítsák, újból kímészeljék.

Az állategészségügyi viszonyok is rosszak, amint ezt *Kanta* Jenő főállatorvos jelentette. A törvényhatósági állatorvos munkája különben Aradmegyében annyira felszaporodott, hogy a földmívelési miniszter a főállatorvos mellé még *Brazdovszky* István nemeslesei állami állatorvost is áthelyezte márciusban Aradra.

Kehrer Károly segédtanfelügyelő jelentésében arról számolt be, hogy a megye népoktatási ügyeiben nevezetesebb esemény, változás nem fordult elő. Sok tanköteles van oktatás nélkül iskolák hiánya miatt. Két községet ezuttal is kényszeríteni kellett iskola állítására. *Kurtakéren*, ahol 130 tanköteles van, a községi képviselőtestület nem akar eleget tenni a közigazgatási bizottság utasításának, hogy állítson községi iskolát, hanem még az iskolaszék megválasztását is megtagadták. Most azután a közigazgatási bizottság nevezte ki az iskolaszék tagjait.

Nagyzeréden a református egyház tart fenn három tantermes iskolát. Ebben kétszáz tanuló számára van hely, de ezidén már 286 beírt tanulója van az iskolának. A veszedelmes túlszűkölttség ellenére, ezenfelül még ötvennél több tanköteles kiszorult az iskolából. Miután a felekezeti iskola fenntartói az iskola bővítésére már nem vállalkoznak, most a községet kötelezik új iskola létesítésére.

A közigazgatási bizottság elhatározta még, hogy kétszáz korona személyi pótlék megadását kéri a kultuszminisztertől özvegy *Horvát* Béláné sikulai és *Csűr* József borossebesi községi tanítók részére.

A város kölcsöne. A pénzügyi viszonyok súlya által kényszerítve a város egyelőre kétszáz ezer korona kölcsönt vesz fel, még pedig, mint a közgyűlés ma elhatározta, a városi kezelésben levő alapokból, feltéve, hogy a belügyminiszter ezt megengedi. Ha nem adja beleegyezését, akkor az Aradi Első Takarékpénztár ajánlatával él a törvényhatóság.

Gyári telek-kérelmek. A törvényhatósági bizottság ma tartott ülésén foglalkozott *Vulcu* Maxim gépgyáros azon kérésével, hogy neki gyári célokra a vízművek mellett területet engedjen át. A bizottság elvben helyesli a kérelmet, mely fölött jövő hóban névszerinti szavazással dönt a közgyűlés. — Visszautasították *Fülöp* Lajos kérését, ki hajlított fabutorgyár céljaira a *Westinghouse* gyár mögötti területet kérte, de kimondták, hogy a Hungária-textilgyár melletti területet készpénzért hajlandó átengedni a város.

Változások a jegyzői karban. *Kleindl* József őszentannai jegyző székudvari jegyzővé megválasztása következtében az üresedésbe jött állásba *Fóthi* Zoltán galsai körjegyzőt helyettesítette *Faragó* István főszolgabíró. A galsai körjegyzőt pedig *Grozesek* Sándor óvarsándi körjegyző fogja helyettesíteni.

Rizshántoló-gyárat ajánlanak Aradnak. *Schwarz* János aradi kereskedő beadványt intézett a városhoz, amelyben kéri a törvényhatósági bizottságot, hogy — miután Magyarországon igen nagy szükség van rizshántoló gyárokra — a tanács lépjen érintkezésbe tőkeerős kereskedőkkel, kik Aradon ilyen gyárat alapítsanak. A beadványt kiadták a gyáralapítási bizottságnak.

Deklaráció a választói jogról.

— Békés tervek és harcias hangok a politikában. —

Távirati tudósítás.

Budapest, április 11.

A képviselőház pénteki ülését általános és élénk készülődés előzi meg valamennyi politikai párt részéről. A Kossuth-párt és a Justh-párt holnap délután értekezletet tart, hogy további parlamenti magatartását megállapítsa. A Justh-párt, a pártönkivüli függetlenségek s a kiszegzők vitarendező bizottsága holnap ugyancsak összeül, hogy az obstrukcióra ismét fölkészüljön. A munkapárton ezzel szemben szintén erős mozgalom van abban az irányban, hogy a párt már a pénteki ülésen ellensúlyozni tudja valami módon az ellenzék harcát. Ennek egyik eszköze lesz egyebek közt az is, hogy munkapárti részről szónok jelontkezik a véderőreform mellett s így az obstruktorok még se tudják majd megakadályozni, hogy a katonai javaslatok tárgyalás alá ne kerüljenek.

Békés hajlandóságok.

Ezzel a harcias és jórészt taktikai készülődéssel párhuzamosan egymást kergetik azok a kombinációk és tervezgetések, melyek a válság békés egyezkedéssel való megoldására irányulnak. Ezek a tervezgetések mind a választójog bevonásával próbálják megtalálni az alkalmas alapot a kibontakozásra. Justhokról tudvalevő, hogy más-képen meg nem békíthetők, mint a választójogi reform biztosításával, de a Kossuth-párt radikálisabb szárnya ugyancsak súlyt vet erre a kérdésre s ezt a jelenségek szerint az eddigénél is erősebben kifejezésre juttatja majd a közeledő parlamenti harcban.

A munkapárt nagy részében ugyancsak megvan a hajlandóság arra, hogy a kormány és a többség határozottabb formában körvonalazza a választójog dolgában a maga fölfogását, még pedig a képviselőházban. Itt számolnak jással is, hogy a választások esetére már előre tájékoztatnia kell a kormánynak és a pártnak a közvéleményt arról, hogy voltaképpen mik a szándékai a reformmal.

A kormány választójogi tervezete.

Erről a *Neue Freie Presse* mai számában budapesti levelezőjének tollából cikket közöl és a többi között ezt írja:

— *Héderváry* Károly gróf miniszterelnök már ismételtelen kijelentette, hogy a választói reformot

az általános szavazati jog alapján tervezi, a pluralitást mellőzi és hozzájárul a választási aktus decentralizációjához is; hangoztatta továbbá a miniszterelnök egyik parlamenti beszédében, hogy szükségesnek tart bizonyos intézkedéseket, amelyekkel elejét lehet venni a választási visszaéléseknek és a ma érvényben lévő kuriai választási biráskodás hiányain úgy akar segíteni, hogy a jövőben a materiális igazság jusson inkább érvényre. Végül kijelentette a miniszterelnök, hogy a választói reformra vonatkozó törvényjavaslatot legkésőbb ez év végéig be fogja terjeszteni.

Politikai körökben az a vélemény, hogy egy parlamenti határozat mindezeket a pontokat tartalmazhatná s ezáltal a kormánynak a tervét kellőképpen konkretizálná. Egy ilyen parlamenti határozatnak meg lenne az a politikai célja, hogy a választói reformért küzdő Justh-pártot, vagy legalább is annak egy részét kielégítse és minden-esetre megvolna az a taktikai célja, hogy a kormány minden békés eszközt fölhasználjon arra, hogy politikai ellenfeleit rávegye az obstrukció abbahagyására.

Tisza István — házelnök.

Khuen-Héderváry Károly már itthon van, miniszter társai is megérkeztek és *Hazay*, *Serényi*, *Beöthy* és *Lukács* ma már fenn is jártak a klubban. A politikáról csak nagy általánosságban beszélnek, a jövőre vonatkozó tervekről azonban nem mondtak semmit sem. Arra is számítanak, hogy a képviselőházi tárgyalásoknak újból való megkezdése előtt miniszteri értekezletet tartanak és ott beszélnek meg a további teendőket és azután a képviselőház munkarendjére vonatkozó megállapodás felől *Khuen* értesíteni fogja *Návay* Lajost, a képviselőház elnökét.

Egy bécsi lap azt írta *Návay*ról, hogy ne kerüljön a házszabályoknak erőszakos alkalmazásával szemben, lemond és *Tisza* István fogja elvállalni az elnökséget. A munkapártnak ezt a kombinációt lehetetlennek tartják és konstata, hogy *Tisza* István elnökségére legföljebb csak akkor kerülhetne a sor, ha a képviselőházat feloszlatták és az új választásokat a házszabályrevízió alapján megtartanák és az új Házban a revízió keresztülvitele érdekében *Tisza* István vállalkoznék az elnöki szék elfoglalására.

Auffenberg távozása.

Néhány nap mulva közös miniszteri értekezlet dönti el Bécsben, hogy mikor hívják össze a delegációkat s mit tárgyalatnak vele. Ha *Khuen-Héderváry* nem látja a véderőreformot gyorsan elintézhetőnek, akkor a delegáció csak a rendes költségvetést tárgyalja.

Ami pedig *Auffenberg* lovag hadügyminiszterrel illeti, most már bécsi politikai körökben is megerősítik azt a korábbi értesülést, hogy a hadügyminiszter lemond, de hozzáteszik, hogy azért még sem távozik. A király ugyanis nem dönt a delegációk előtt, ellenben a munkapártnak azt a kényes, személyi természetű ügyét, amely *Khuen* és *Auffenberg* közt támadt, úgy intézik el, hogy a delegációban a hadügyminiszterium egyik osztályfőnöke jelenik meg. Később azután ő felsége újrakinevezné *Auffenberg*et.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— 151
Nyomda	— 151

Berlini léghajósok Aradon

— Husvétii kirándulás a levegőben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 10.

Amint már ma megtudtuk, hétfőn délután hatalmas léghajó röpködött át Arad felett és ismeretlen irányban eltűnt. A léghajó sorsáról nem lehetett semmit sem megtudni, pedig Arad közvetlen közelében ért földet, az Arad-szeregyházi dűlőben. És ekkor derült ki az is, hogy tulajdonképpen két léghajót vetett el a szelek szárnya Arad fölé. Az egyik itt ért szerencsésen földet két utasával, a másikat azonban tetemes magasságban tovább űzte a szél.

A két léggömb közvetlenül Arad határában találkozott. Az alacsonyabban járó léghajó tünt fel először a láthatáron és délnyugati irányba szállt. Kevésel utóbb, mintegy 8—900 méter magasságban megjelent az egyenesen déli irányban repülő második léggömb is, amelyet a felsőbb levegőrétegekben fuvó sebes szél hajszolt. A magasan járó szürke léggömb tíz perc alatt utolérte társát s amikor feleje ért, zászlólengetéssel üdvözölte azt. A meghorpadt és lefelé ereszkedőben levő léghajó utasai viszonzták a zászlós üdvözlést, majd ballaszt kidobásával kísérletet tettek a fölemelkedésre. Amikor ez nem sikerült, a léggömb vezetője kibocsátotta a ballonnól a megmaradt gázt is és az összelapuló hatalmas gömb hevesen a földre esett.

A tanyai lakosság már kiesődött a levegőt járó emberek csodájára és készségesen sietett a leszállók segítségére. A földre érő kosárból két szőke ember ugrott ki és az iránt tudakozódtak kemény, berlini németiséggel, hogy hol vannak. Mann Richárd Károly berlini léghajós volt a léggömb vezetője, utitársa pedig Brandt Emil jöngendorfi hírlapíró.

Mialatt a tanyai emberek Mann utmutatására a léggömb vásznának, kötélzetének és kosarának összecsomagolásán dolgoztak, az egészséges, szél-től pirosra csipett arcú léghajós az odaérkező Vekov János szeregyházi állami tanító kérdéseire elmondotta útját.

— Április 7-én, husvét vasárnap, est 6 óra 30 perckor szállottunk föl Bitterfeldben Berlin mellett. Léghajómat, amelynek „Bitterfeld II.” a neve és 650 köbméter űrtartalmu, hidrogéngázzal töltöttem meg. Vihar dühöngött, amely 80 kilométeres sebességgel hajtotta a léghajót. Az első nagy város, amely fölött elvonultunk, Drezda volt, majd a Szász-Svájé fölött elrepülve Tetschen-nél szálltunk tova egész Csehországig, ahol hóföretegbe kerültünk. Tulajdonképpen rövid husvétii léghajó kirándulást akartunk tenni, de Csehországban változott a szél iránya és erősen elsodort déli irányba. Ekkor, teljes sötétségben 2800 méter magasságot értünk el.

Amikor hajnalodni kezdett a Duna esikja jelent meg előttünk. 6 óra 30 perckor már Pozsonyt hagytuk el és innen kezdve a Duna mentén szállottunk egészen Ereszig. Budapest fölött 1300 méternyi magasságba vonultunk el. Eresinél jobbkéz felől hagyva a Dunát délkeleti irányban haladtunk, 11 óra 5 perckor Kecskemét fölött elszállva, 12 óra 45 perckor Csongrádnál átkeltünk a Tiszán.

Utközben ismét fordult a szelünk és délnyugati irányba sodródottunk. Közben súlyos gázvesztésért és a szelet sem találtam kedvezőnek, tehát Arad mellett leszálltunk. Megvagyok elégedve utunkkal, mert legvonalban 800 kilométert tettünk meg nem egészen husz óra alatt.

Mann azután megköszönte a tanyai lakosoknak a fáradozásukat és Domján Koszta szeregyházi lakos kocsiján Aradra vitette a becsomagolt léggömböt. Aradról még hétfőn este Budapest

felé és onnan tovább Berlinbe utaztak a léghajósok.

A második léggömb — a Bitterfeld II. utasainak állítása szerint — ugyancsak vasárnap este, de egy órával utánnunk indult utnak. Jobb gáztöltése segítségével magasabbra tudott emelkedni és a magasban erősebb szelet kapott, amelynek segítségével utolérte a Bitterfeld II-öt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Csütörtök: *A csernő*, színmű. (C. bérlet.)

Péntek: *A csöppség*, színmű. Hegedüs Carola endégfőlépte. (A bérlet.)

Szombat: *A kis dobos*, operette. Először. (B. bérlet.)

Vasárnap: *A kis dobos*, operette. (C. bérlet.)

* **Csöppség — vendéggel.** A csöppség, Fényes Sammak ez a kitünő színműve pénteken kerül színre. A címszerepet vendégművész, Hegedüs Carola játssza.

* **A kis dobos**, kiválóan érdekes, mulattató operette, melynek bemutatóját szombatra, a hó 13-ára tűzte ki az igazgató. már teljesen készen van a személynzet, még csak az utolsó simítások vannak hátra. A címszerepet Diósy Nusi játssza, ki-nek nemesak pompás szerep jutott az újdonságban, hanem bő alkalom kínálkozik művészetét teljes fényében ragyogtatni. Diósy erre a szerepre pompás töltettel lép meg a közönséget, ami már magában is rendkívül érdekes látványosság lesz. A többi főszerepeket Neogrady Dóra, Négrádi Malvin, Berkóné és Györgyössi játsszák. A férfiak közül kitünő szerepekhez jutottak Huszár, Gyöző, Polgár, Vass, Ladiszlay, Csáky, Cseh stb. A kis dobos operette újdonságot, tekintve, hogy az igazgató már jóval előbb kötött szerződés értelmében a Budapesti Kamara-játék vendégszereplése végett szombat és vasárnap adatja elő. Hétfőn és kedden a Kamara-játék vendégszerepl. Szerdán ismét A kis dobos operette kerül színre, úgy, hogy az igazgatóság nyolc nap alatt öt előadásban tűzte műsorra A kis dobos operettet.

* **Zilahy Gyula a Nemzeti Színház tagja.** Színházi körökben mostanában sok szó esett arról, hogy a debreceni színház igazgatója Zilahy Gyula legközelebb megváltik a debreceni színházról és visszamegy a Nemzeti Színházhoz, melynek egykor tagja volt. Tóth Imre igazgató ujabban komolyan kezdett foglalkozni azzal a gondolattal, hogy meghívja Zilahy Gyulát és örökös szerződést kínál neki. Ujabban *Gabányival* is kevesebb lett a Nemzeti Színház tagjainak száma. Zilahynak különben is rengeteg sok baja van a színügyi bizottsággal, a sajtóval, a tagokkal és már megunt a vidéki direktoroskodást. Már az idei őszi szezonra nem megy többé vissza Debrecenbe és így októbertől kezdve már a Nemzeti Színházban játszhatna.

* **Athenaeum ktr. V. kötete** Dickens, *Két város* már kapható 1 kor. 90 fillér *Juhász és Társaság*.

* **Anatol France „A fehér kővön”** című világhírű regénye 1 kor. 90 fillér, kapható *Juhász és Társaság*.

* **Felbredés a halálból.** (Látványos hindu legenda az Apollóban.) Zigmár második részének nagy sikerét az Apolló-színház megtoldja egy páratlanul álló remek hindu legendával. Az egzotikus, három felvonásos látványosság cselekménye azzal kezdődik, hogy Novo gróf ásatásokat végeztet birtokán s talál egy nagy üvegszekrényt, melyben egy leány fekszik. Azonnal hozat egy hindu papot, aki kijelenti, hogy évszázadokkal előbb egy hindu rajah lakott ezen a helyen s a leány testéből elszállott a lélek, ő azonban hajlandó a lelket visszavarázsolni. Ez meg is történik s a leány új életre ébred. A gróf szerelmére gyulad s a leány is, aki hercegnő, sohasem akarja elhagyni jóltevőjét. Egy másik férfi, Nairmont gróf szintén szerelmes a leányba s Novon ép akkor lép a terembe, mikor erőszakkal magához akarja ölelni a leányt. Nairmont bosszat lorrat, felbérel egy arlista társaságot, hogy lopják el a leányt. Ez meg is történik. Novon nagy díjat ígér annak, ki visszaszerzi neki a leányt. Ezt megtudja az artisták egyik tagja s így sikerül a hindu leányt kiszabadítani, aki a hindu pap rábeszélésére tér vissza sírjába, mert megtudja, hogy Novon grófnak

menyasszonya van s nem akarja két ember boldogságát megrontani. Belép a sírba s újraörök álomba merül. A brahma papja szintén örök eltűnik. A nagy látványosságot csütörtökön mutatja be először az Apolló-színház. 177

* **A piros rózsza.** (Nagy bemutató az rániában.) Legalább kétszáz levél érkezett a napokban az Uránia színház igazgatóságához, melyben kérik, hogy a legújabb apacs felvételeket soan mutassa be. A társadalomnak ezek a veszétlenségei ma az érdeklődés központjában állnak. Franciaország fellegve lesi ismétlődő gúztetteit és mégis bizonyos nimbus veszi körül őket annyira, hogy a társadalom előkelői még a tanykat is felkeresik és részt vesznek nem mindig veszélytelen mulatságaikban. Az Uránia színház Piros rózsza című képének hőse egy apacs veza, akiben a gyilkos cinizmusával meglepő harmóniába olvad a lovagiasság. Ez a mindenre kapható gazember ideális szerelemre lobban egy fényvilági hölgy iránt, aki grófi szeretőjével egy apac mulatóban piros rózsával ajándékozza meg a apacsot. Egy idő múlva a banda épen a demi mondnál tör be, de mikor a vezér meglátja ideálj arcképét, elparancsolja a veszedelmes társaságot. Ő azonban marad, hogy személyesen is láthassa ideálját. Egy függöny mögött húzódik meg és ré vid órák alatt borzalmas tragédia tanuja lesz. Metreszt tetten éri kitalatója egyik barátjával első dühében megfojtja riválisát. A gróf eltávozik ekkor az apacs, hogy szolgálatot tegyen imádottjának, egy csókjáért vállalja a gyilkosságot é feljelenti magát. Az apacs gillotinra kerül és mi előtt a bárd lesujtana, halálos csókot leheli a feltve örzött piros rózsára. Minden részletben mesteri ez a kép és biztos sikert hoz az Urániának. 175

Vilmos császár színműve

— A családapai tekintély apoteozisa. —

Cézar van Erdős által

Berlin, április 10.

Néhány nappal ezelőtt híre kelt, hogy Vilmos császár színművet írt, amelynek címe: *A család* s amelyet a potsdami királyi színházban fognak előadni. A párisi *Le Journal* közli ennek a színműnek részletes tartalmát.

E szerint a német császár az első felvonásban azt fejtegeti, hogy a család szeretett és tisztelt fejének tekintélye nélkül nem tud élni és gyarapodni. Ennek a tekintélynek a mindennapi élet nagy kérdéseiben kell kifejezésre jutnia, de mérsékli az a szeretet, amellyel az apa gyermekei iránt viselkedik és kell, hogy viselkedjenek.

A második felvonásban arról van szó, hogy a közös érdekek által összekapcsolott népeknek is maguk között egy családot kell alkotniok, miként a szó közönséges értelmében vett családnak, de ez a szövetség sem lesz tartos, ha nem vetik magukat valamenynyien alá egy ember tekintélyének, akinek döntését súlyos esetekben természetesen a közös érdekekről való beható tanácskozás után mindenkinek el kell fogadnia.

A harmadik felvonásban arra az álláspontra helyezkedik a császári író, hogy mindegyik nép hozzátartozóinak békében kell egymással élniök, miként az igazi családban. Igaz ugyan, hogy a születésből, a nevelésből, a műveltségéből eredő különbségek konfliktusokra vezethetnek, de ezek kölcsönös engedmények behatása alatt el fognak tűnni. Az eltéréseket különösen az a szeretet fogja eloszlatni, a mellyel mindenkinek hazája nagysága iránt viselkednie kell.

A *Le Journal* közli a színdarab harmadik felvonásának egyik jelenetét. Ebben a jelenethen egyik szereplő ezt mondja:

— Mindegyik népben meg kell lenni annak az erőnek, hogy a civilizációt és a haladást messzi földekre elvigye és hogy a gazdasági érdekeit kiterjessze. Csakhogy ez nem elég. Egyáltalában nem elég, hogy műveltségünket és érdekeinket messzi földekre elvigyük, hanem mindenekelőtt szükséges, hogy a jó és szép szeretetével, azzal a tisztelettel, amellyel egymásnak tartozunk, valamennyi erény ápolásával, amely a család alapját alkotja, hozzájáruljunk az emberiség boldogulásához.

Halálraszánt gyermekek.

— Megakadályozott családirtás. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 10.

A fővárosi nyomor ismét egy véres tettnek lett szülője. A kétségbeesés ezúttal egy anya kezébe adott fegyvert, hogy megölje vele gyermekeit, akik közül a legidősebb négy éves. Elképzelni is iszonyatos, hogy egy anya fegyvert emeljen a saját gyermekeire, ártatlan, mit sem sejtő kisdetek ellen és mégis, az utóbbi időben mind gyakoriabbak a hasonló véres tragédiák. A véletlen ezúttal meggátolta az anyát abban, hogy egész családját kiirtsa, de áldozata mégis van a tragédiának: egy három éves fiú, kit szíven talált az anya golyója.

Ma délután Simon Sándorné napszámosné elvitte Soroksári-ut 10. számú lakásából gyermekeit azzal, hogy sétálni viszi őket. A napszámosné, ki egyedül tartotta fenn családját, az utóbbi időben betegeskedett, keresetképtelen volt s így gyakran éhezett gyermekeivel, a négy éves Jánossal, a hároméves Pistával és a másfél éves Mariskával együtt.

A szomszédok előtt is feltűnt, hogy Simonné, ki az utóbbi napokban betegsége miatt sokat panaszkodott, milyen izgatottan viselkedik, amikor két óra felé három gyermekével együtt, állítása szerint, sétálni indult.

Simonné a közvágóhid felé vezette gyermekeit. Utközben folyton sirt és átkozódott, úgy, hogy még a kis Mariskának is feltűnt anyja izgatott viselkedése. A kisleány ezért, amint a közvágóhid melletti cserjéshez ért, félénken hátramaradt a többiekkel s elszaladt. Az anyja nem vette észre eltűnését s revolvert rántva rálőtt a közvetlen mellette álló Pista fiára. A golyó mellett találta a kis gyereket, aki azonnal összeesett.

Simonénak az volt a szándéka, hogy kivégzi mind a három gyermekét s azután maga ellen fordítja a fegyvert, de az első lövésre figyelmessé lettek a járókelők s a közelben állomásozó rendőr, akik megakadályozták családja kiirtásában az elkeseredett asszonyt.

Simonét a rendőrségre vitték, ahol elmondta, hogy gyógyithatatlan beteg, keresetképtelenné lett s csak a sötét nyomortól akarta gyermekeit megmenteni, midőn elhatározta, hogy végez velük és saját magával is. A tragédia áldozatát, a súlyosan sérült három éves Simon Istvánt kórházba szállították, de nem valószínű, hogy életben marad.

SPORT.

+ Az angol labdarugók aradi mérkőzése. A Bishop Auckland angol amatőr-csapat vasárnapi mérkőzése nemcsak Arad sportkedvelő közönségének, de ugyancsak a társadalom minden rétegének figyelmét és érdeklődését maga felé irányította. Ennek élénk bizonyossága az a körülmény, hogy két nap alatt az összes tribünpályák elkelték s a korzó-ülésekből is csak pár jegy áll még rendelkezésre. A jegyek előre való megváltása annál is inkább ajánlatos, mert az Aradi Atlétikai Klub sporttelepén a tribün csak 600 ülőhelyre van berendezve s a vezetőség a korzó-helyeken kívül több ülőhelyről nem gondoskodhat. Az AAK. választmánya, tekintettel a mérkőzéssel járó nagy anyagi kiadásokra, úgy határozott, a mérkőzést végig néző tagok részére, a kiadásokhoz való hozzájárulás címén két koronáért korzó-ülést tart fenn. A mérkőzésre, tekintettel arra, hogy a jegyekkel visszaélések történhetnek, csak azok a belépőjegyek érvényesek, melyek az AAK. pecsétjével vannak ellátva. A rend fentartása s a közönség gyors és zavartalan elhelyezése érdekében az AAK. vezetősége nagy előkészülete-

ket tesz meg s minden biztosítva van arra, hogy a rendkívül érdekes és nagyszabású sportesemény felejtethetetlen emléke lesz Aradvárosának. Jegyek előre válthatók Juhász és társa könyvkereskedésében.

A munkapárt győzelme Komáromban.

— Sárkány Ferencet 29 szótöbbséggel megválasztották. —

— Választási tudósítás

Komárom, április 10.

A Szicók Imre halálával megüresedett komáromi mandátumért ma volt a választási küzdelem Sárkány Ferenc munkapárti és Balla Aladár Justh-párti jelölt közt.

A választási mozgalom már tegnap este nagy méretet öltött. Az egyes párttanyákon élénk mozgolódás volt s a választók csoportokban járkáltak az utcákon. Balla Aladár választóinak egy csoportja a vele szemközt jövő munkapártiakat követ dobálta meg. A tettegességet a közeli rendőr akadályozta meg, aki többször a levegőbe lött s ezzel a verekedőket megfutamította.

Ma reggel a szavazás teljes rendben kezdődött. Vásárhelyi Domonkos dr. választási elnök a vármegyeháza előtt levő térre torkoló utcákat katonai kordonnal záratta el. A rend biztosítása végett Páczor alezredes parancsnoksága alatt két század gyalogság és egy század huszár cirkált az utcákon. Sorshuzás útján Balla Aladár választói kezdték meg a szavazást huszas turnusban. Mindjárt az első turnusból két Balla szavazót vissza kellett utasítani, mert megállapították, hogy nincs választói jogosultságuk.

Tíz órakor a szavazatok aránya: Sárkány Ferenc munkapárti 40, Balla Aladár Justh-párti 38. Mind a két párt részéről több országgyűlési képviselő van a választás helyén. Akik már napok óta agítálnak pártjuk jelöltje érdekében. A város nyugalma és a választás rendjét a déli órákig semmi sem zavarta meg, a miben bizonyára nagy része van a készenlétben álló esendőri és katonai kirendeltségnek.

Délig még mind a két pártból egyformán teltek a turnusok s végig megmaradt a szavazatok kezdő aránya.

Tizenkét órakor Sárkány Ferencnek 201, Balla Aladárnak pedig 197 szavazata volt.

Félkettőkor ez volt a szavazatok aránya: Sárkány 342, Balla 338.

Huszas turnusokban folyt még ezután is a szavazás és a pártok mindent elkövettek, hogy a teljes turnust ki tudják állítani. Hat órakor még csak annyi különbség volt a jelöltek szavazatai között, amennyit a visszavetett szavazásra jogosulatlanok kitétek.

Hat órakor tüzte ki a választási elnök a zárórát hét órára. Ekkor a munkapárti jelölt 20 szavazattal vezetett. Fél nyolckor hirdette ki Vásárhelyi Domonkos elnök a választás eredményét, amely szerint Sárkány Ferenc munkapárti jelölt 623, Balla Aladár függetlenségi jelölt 594 szavazatot kapott, a komáromi kerület tehát 29 szótöbbséggel Sárkány Ferencet választotta meg képviselőjének.

A függetlenségi párt kortesei a választáson a leghallatlanabb erőszakoskodást fejtették ki.

A külvárosokban terrorizálták a választókat és emellett folytonosan azt híresztelték hogy az ellenpárt pressziót gyakorol a tisztviselőkre.

Már pedig Balla Aladár 15 bíróági hivatalnok, 8 postatisztviselő, 28 vasutas, 8 pénzügyi tisztviselő és egyéb állami tisztviselő szavazott, amely körülmény megegyezik az ellenzék ama híresztelésével, mintha a munkapárti jelölt érdekében az állami tisztviselőket terrorizálták volna.

Sárkány Ferenc megválasztását különben nagy lelkesedéssel fogadták a városban.

A nagyhatalmak béke-akciója.

— Befejezik az olasz-török háborút. —

— Választási tudósítás

Páris, április 10.

Az olasz-török háború már az egész Európának kezd kellemetlenné válni. A pénzügyi rendkívüli feszültsége, melyet szükségképpen meg kell éreznie minden európai állam iparának és kereskedelmének, közbelépésre kényszeríti az európai nagyhatalmakat — a békekötés érdekében. Konstantinápolyban igen határozottan beszélnek már a nemzetközi demarcheról, a hogyan a diplomácia nyelven a nagyhatalmak erőteljes föllépését nevezik, és e hét végére várják a nagyhatalmak akcióba lépését.

A párisi *Matin*, mely sokszor meglepi a világot kitünő értesüléseivel, már azt is jelenti, hogy Ausztria és Magyarország, Németország, Franciaország és Oroszország együttesen fogja fölszólítani a török kormányt a béketárgyalás megkezdésére. Az akció kiinduló pontja az, hogy miután Olaszország hajlandó a békére, Törökország jelölje meg azt az alapot, melyen a békeről tárgyalni lehet. A négy nagyhatalom fölszólítására Törökországnak válaszolnia kell és nyilvánvaló, hogy ez a válasz nem lehet elutasító.

A török külügyminiszter, Asszim még ma még igen harciasan nyilatkozik ugyan, és Olaszországban is az egész flotta mozgósításáról beszélnek, — de mindez nyilván csak annyit jelent, hogy a béketárgyalás előtt mindegyik fél fitogtatja a barci készségét, hogy az alku kedvező eredményét lehetőleg ezzel is biztosítsa. Kétségtelen, hogy a nagyhatalmak közbelépésével a háború új stádiumba került és habár még nem is egészen bizonyos, hogy hamarosan véget is fog érni, — a békéhez ma közelebb vagyunk, mint a háború kitörése óta bármikor voltunk.

A hatalmak demorche-a.

Matin értesülése szerint az osztrák és magyar, német, francia és orosz nagykövetek ma meg fogják tenni a portánál az első lépést a béke közvetítésére. A kérdés, amelyet ezek a nagyhatalmak a török külügyi hivatalhoz fognak intézni, következőképpen szól:

Rómában megtudtuk, hogy az olasz kormány hajlandó volna arra, hogy az ellenségeskedést bizonyos feltételekkel megszüntesse. Arra kérjük tehát a török kormányt, közölje velünk, vajon szintén hajlandó volna-e békét kölni és tudassa velünk azt az alapot, amelyen a tárgyalást meg lehetne kezdeni.

Hivatalos portakörökben azt hiszik, hogy a hatalmak demorche-a a béke érdekében csak e hét vége felé fog megtörténni. A demorche-nak csak informatív jellege lesz.

Ezzel kapcsolatban áll a milánói *Secolo* bécsi értesülése, amely szerint még ebben az évben fognak tárgyalni a kármas-szövetség megújításáról. Kétségtelen, hogy a szerződésbe föl fognak venni több új záradékot, amely arra a megváltozott helyzetre vonatkozik, amelyet Olaszország a Földközi-tengeren elfoglal, továbbá a másik két nagyhatalom benne határozottan el fogja ismerni Tripolisz annexióját.

A harcias ellenfelek.

Konstantinápolyból jelentik: Asszim még török külügyminiszter a *Daily Chronicle* tudósítójának ezt mondta: A béketárgyalás főfeltétele, hogy Olaszország az annexióról szóló dekrétumot széttegye. Törökország hajlandó Olaszországgal tárgyalni, de csakis komoly alapon. Nem szolgáthatjuk ki Tripoliszt Olaszországnak. Próbálja meg Olaszország európai Törökországba betörni, biztosítom őket, hogy csak a török hadsereg engedelmével kerülnek onnan megint ki. Tripolisznak semmi szüksége sincs Olaszország civilizáló misz-

szíjára; ha ilyesmire hivatást érez magában, akkor sokkal közelebb esik hozzá Szicília és Kalábria. Nagyon halásak vagyunk azoknak a hatalmaknak, akik szives tanácsukkal látnak el a háború lefolyásáról végett. De a mi válaszuk csak ez:

— Nem fogadhatjuk el a békét oly feltételekkel, amelyet mint oly férfiak, akiknek szívükön fekszik hazájuk becsülete, nem fogadnának el.

Rómából jelentik: Jól értesült forrásból jelentik, hogy most Viale tengernagynak az olasz flotta főparancsnokává történt kinevezése után az eddig elhalasztott flottaakciót meg fogják kezdeni. A Momento velencei értesülése szerint mozgósítani fogják Olaszországnak egész tengeri haderejét, és még a régi hajókat is be fogják vonni az akcióba. A flotta főparancsnoka már lepecsételt rendeletet kapott.

Ujabb olasz szárazföldi csapatérősítések is történtek. Veronából, Tortonából és több más felső-olaszországi városból az utóbbi napokban nagyszámu katonaság ment el a harcterre, hogy az onnan visszatérő 1888. évfolyamu katonákat pótolja.

Letartó tettek egy Festetich gróft.

(A magyar mágnás londoni kalandjai.)

Távirati tudósítás. London, április 10.

A fiatal tolnai Festetich László grófot, akinek nevét hántis játékkal és csalással kapcsolatosan már többször emlegették, szűk éjjel titkos rendőrök letartóztatták, a mint egy elkelő értékű helyiségből távozni akart.

A fiatal gróf már régebben belebonnyolódott egy ügybe, amelyben a Genfben 1878-ban elhunyt braunsveigi hercegnek nagyértékű ékszere szerepel. Az eset, amely annak idejében nagy föltűnést keltett, a következők szerint történt.

A braunsveigi hercegnek hatvan ezer korona értékű smaragd-ékszere 1909-ben csalónak esett a kezébe. Az ékszer jogos tulajdonosa, egy Stereks nevű brüsszeli ember volt, aki a smaragdot el akarta adni egy párisi ember, aki Seville néven mutatkozott be, hajlandónak nyilatkozott arra, hogy az ékszert Londonban eladja. Ugyanakkor a fiatal Festetich László gróf is jelentkezett, vevőül, minthogy azonban a vételért nem tudta azonnal lefizetni, Seville, az ékszert betette egy dobozba s ezt lepecsételte. Abban állapodtak meg, hogy az ékszer Stereksnél marad addig, amíg Festetich gróf fizetni fog.

Az üzletből nem lett semmi, amikor Stereks később a dobozt felbontotta, ékszer helyett néhány darab kockaköveket talált benne. Stereks följelentést tett, de Seville és Festetich gróf nyomtalanul eltűntek. Sevillet később megtalálták s megállapították róla, hogy Jacques nevű nemzetközi tolvaj s a bíróság két évi fegyházra ítélte. Festetichet, akinek névére az ékszer zálogba volt téve, fölmentették, mert kijelentette, hogy a lopásról semmit sem tudott és mert a londoni osztrák és magyar nagykövetség jóállást vállalt érte.

Hogy a gróf mostani letartóztatása ezzel a leirt esettel függ-e össze, mert talán új bizonyítékokat találtak ellőre, vagy más hümpel gyanúsítják-e, arról nem érkezett még hír.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Esperanto csoport április hó 13-án, szombaton este fél 9 órakor a "Vadászkürt" (Zrínyi utca) éttermében hírsas összejövetelt rendezett.

HIREK.

Automobilos rablók Budapesten.

— Leleplezett fiatalkoru apacsbanda. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 10.

A fővárosi rendőrség ma este 16—19 éves fiatalemberekből álló bandát tartóztatott le, amely egészen párisi mintára szervezkedett és ugyancsak párisi mintára több automobilos rablást akart elkövetni, hogy azután így pénzt szervezve Afrikába szökhessenek. A rendőrség egy sazonimú levélben értesült a fiatalemberek terveiről, és éppen abban a pillanatban tartóztatta le őket, amikor egy autóbilt akartak rabolni. Az érdekes eset részletei a következők:

Stantzer Gusztáv volt betegapó 18 éves, Eberling János gyógyszerészsegéd, Dudás Dániel kereskedősegéd, Gotta György pénztári hivatalnok, Eberling József soffőr és Strasser József 16 éves mechanikus, akik a Lipótvárosi népszalodában együtt laktak, szervezkedtek és a párisi vakmerő autós apacs-rablók mintájára akarták terveiket keresztül vinni. Tervük az volt, hogy ma éjszaka betörnek egy gyógyszerterba és onnan különféle mérget szereznek be. Innen a szentmihályi gépgyárba akartak menni, ahol Gotta György alkalmazta volt, hogy ott egy autóbilt raboljanak és azon még az éjjel eljussanak Kolozsvárra, ahol Kovács Pál földbirtokos vállalatát szemelték ki rabló-válalkozásuk céljául. A sülly kirablása után 60—70.000 korona készpénzt reméltek találni a földbirtokosnál — megszöktették volna a földbirtokos leányát és Fiume felé haladva lekerültek volna a dalmát partokra. Innen pedig Afrikába szándékoztak menekülni.

A rendőrség délután egyik Király-utcai patika előtt abban a pillanatban fogta el Stantzert, az egyik Eberlingot és Dudást, amikor Szentmihályra akartak menni, ahol a másik három társuk már várt rájuk. Mind a hatot letartóztatták és átadták az ügyészségnek. Mintán a letartóztatott ifjak még mind kiskorúak, a fiatal komuk bírósága fog felettük ítékezni és valószínűleg mindnyájan javítóintézetbe kerülnek.

A munkásbiztosító főorvosi állása. A munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma este ülést tartott, melyen Hermann Károly dr. 2000 korona tiszteletdíjjal ideiglenesen megbízta a főorvosi teendőket betöltésével, de kimondották, hogy a tiszteletdíj csak akkor folyósítható, ha a választást az Országos Pénztár és a Munkásbiztosítási hivatal jóváhagyja. Ezután Reinhardt Gyula és Fenyő Miksa az igazgatóság, Bak Sándor pedig a tisztviselői kar nevében mondott köszönetet Hermann Károlynak, ki a beszédekre meghatót szavakkal reflektált.

Bóra a Kvarnerón. Fiuméből táviratoznak: Néhány napi kedvező időjárás után erős bóra állott be a Kvarnerón és az időjárás teljesen hidegre fordult. A Monte Maggiore hóréteg borítja és a Karszt-vidéken is több helyen hó esett. A vihar miatt a Velencéből visszajövő Hegedűs Sándor nevű gőzös több órát kesett.

Temetés. Ma délután temették el nagy részvét mellett a tegnap elhunyt Kell Dávidot. A gyászháznál Vágrölyi Lajos dr. főrabbi mondott megható beszédet a koporsó felett, az elhantolásnál pedig Krausz Jónás rabbi helyettes beszélt. A temetésen nagyszámu és előkelő közönség jelent meg, a testületek közül az Izraelita Szentegylet, a Jótékony Nőegylet s a Polgári Betegsegélyző-egylet képviseltették magukat. Az Izraelita Jótékony Nőegylet ma Kell Dávid emlékére 500 koronás alapítványt tett, melynek kamataiból évente egy szegénysorsu gyermeket fognak segélyezni.

Toselliné gyermeke.

Firenzből jelentik: A törvényszék tegnap tárgyalta Tosellinének férje ellen a házasságukból származott gyermek kiadása iránt indított keresetét. A törvényszék a letétével elutasította Tosellinét s a gyermeket a bíróságnak felelősébe bízta. Toselli bemutatta a bíróságnak felesége levelet, amelyben azt írja, hogy legközelebb kénytelen lesz kutyakorbácsot venni, hogy a gyermeket megfenyítse. Fölolvasták továbbá az orvosok véleményét, amely szerint a gyermek egészsége jelentékenyen javult, amióta kizárólagosan atyjának gondozásában van.

Uj rendőrfogalmazó. A rendőrségnél szervezett új fogalmazói állást a törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén egyhangulag Grunás László dr. rendőrségédtisztrel töltötte be.

A Hertska ösztöndíj nyertesei. A törvényhatósági bizottság közgyűlése a tanács javaslatára Schüllinger Ármán gimnáziumi, Delli Lajos realiskolai és Endrődi Kálmán polgári iskolai tanulónak ítélte oda.

Párisi apacsok gáztettei. Párisból jelentik: Chatons-sur Saoneban és környékén az utóbbi napokban több gonosztettet követte el, amely tökéletesen rávall a párisi apacsokra. Egy munkást meggyilkoltak és holttestét a csatornába dobták. Tegnap egy másik ember holttestét vették ki a csatornából, akit szintén meggyilkoltak és kiraboltak. Néhány nappal ezelőtt egy harmadik holttestet vettek ki a csatornából. Ezen is kirabolták.

A csanádpalotai áradás. Munkáról jelentik: Csanádpalotán egyre nagyobb arányokat ölt az ártalajvíz pusztítása. Ma ismét számos munkás lakott lakottak ki a víz miatt. Minden percben veszélyesen fenyegettek. A várnegyed alspánja nagyobb számu munkásságot rendeltek ki. A víz állandóan egy méter magasságban van és egyre nagyobb erővel törnek elő az ártalajvízvezékek. A víz az ártalajvíz vezékekkel együtt a csatornákat is eldugja.

Szobrok a Kossuth-parkban. A Kölesy-Egyesület kérelmére a város közgyűlése Csiky Géza és Pábian Gábor szobráinak felállítására ma jelölt ki helyet és kimondotta, hogy a Kossuth-park északi részében állítandók fel.

Koszorúmegváltás. Leopold Zsigmond és neje 30 kor., Pálmai Lajos dr. és neje 20 koronát adományozott az izr. jót. nőegyletnek, bold. Kell Dávid ravatalára szánt koszorúmegváltás címen. Ezen kegyeletes adományokért ez uton mond hálás köszönetet az elnökség. Lehgyel Tivadar 10 koronát jutlatott el az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez Kell Dávid ravatalára szánt koszorúmegváltása címen az aradi izraelita népkönyvtárára. Rendelteségi helyére juttatjuk a küldeményt.

Színházi botrány készül a nagyváradi újságíró-sztrájk miatt. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi Szigligeti színház igazgatója körülbelül egy hónappal ezelőtt elfogadta Jancsóris Jenő Biharvármegye arvaszéki úrnökének és Véssey Kálmán hírlapírónak a kettő közül című drámáját. A premiért április 18-ára tűzték ki. Véssey Kálmán a nagyváradi hírlapíró-sztrájk kitörése után belépett a Nagyvárad szerkesztőségének tagjai közé. Ezt megtudták a sztrájkoló újságírók, felkeresték Erdélyi színigazgatót és kijelentették, hogy botrányt rendeznek az előadás alatt és bojkottálni fogják a színházat, ha a darabot elő meri adni. Sas Ede szerkesztő kijelentette, hogy nem ragaszkodik ahhoz, hogy Véssey szerkesztéséhez híven megmaradjon a szerkesztőség kötelékében, azonban Véssey kijelentette, hogy a szerződést állja, Jancsóris úrnök pedig ragaszkodik darabja előadásához és kijelentette, hogy nem engedí magát terrorizálni. A rendőrség széleskörű óvintézkedéseket tett, hogy az esetleges botránynak a premieren elejét vegye.

!! Hatóságilag engedélyezett végeladás !!

Összes raktáron levő kész cipőárui-mat üzletfelosztás miatt minden elfogadható árban kiárúsítom.

KLEIN JÓZSEF

ARADON, PETŐFI-UTCA.

Városi és megyei telefon szám 826.

Ugyanott egy üzlethelyiség május 1-re kiadó.

Borzalmas öngyilkosság. Temesvárról jelentik: Hoffmann Adám, egyvenegy éves, temesvári kereskedő-géd, aki rokoni látogatáson idözött... Torontálszécsényon, öngyilkos szándékkal karddal keresztülszurta magát.

Veretkedés az elmaradt hölgyválasz miatt. Temesvárról jelentik: Temeshávis községben, husvét vasárnap nagy vérengzés történt. Az ifjúok között a legbékésebb mulatságot rendezték...

Katonaság. Mit este az újonnan jött katonák keresztelvényeitől a községben... logóval és szimfonikus zenekarral... logóval... melyben több elsőrendű cigányzeneszerző foglaltaték...

Jó izlésű ember kávé, teát, paprikát, Kotányi József főbíró-ut 3. rész! Elfogott a katonaszökevény, Demeter... szolgálo közlegény husvétkor szabadságot kért kapitányától...

Egy rettegett cigányvajda elfogása. Frankfurtból jelentik: Röhrbachban tegnap letartóztattak egy Weisz nevű hírhedt cigányt, aki Fuldá környékét már hónapok óta rettegesen tartotta.

Menyasszonyi kelengyék és alkalmi ajándékok legelőszöb beszerzési forrása Fischer Mór Arad, üveg, porcellán, lámpa és diszmutáru kereskedése Andrassy-ter 20. Városi és megyei telefon 568.

Monstre-cigány-hangverseny. Ma és minden este a Gambinus sörcsarnokban negyven tagú cigányzenekar fog hangversenyezni Gyurkovits Andrással vezetésével.

Elite és Revue Parisienne párisi divatlap tavaszi és nyári száma színes képekkel és magyar szöveggel, kapható Juhász és Társa modern könyvesházában Andrassy-ter 16.

Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 10-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy bécsi-beyasárlási utamból megjöttem és magammal hoztam a legújabb és legszebb bécsi és bécsi modell ujdonságokat.

Olcso üzleti könyvek. Ingusz, J. és Fia Weitzer János-utcában egyesített könyv- és papírkereskedésében. Telefon 517.

Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle fofájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona kapható.

Kérjen ingyen cipő-árjegyzéket a Moskovits cipőgyár r. t. főraktárából, Arad, Szabadság-ter 18.

Legelegansabb ékszerárgyak célszerű emlék és ajándéknak. Igaz Sándor elsőrendű óra és ékszer-üzletében vásárolhatók Arad, Andrassy-ter. Telefon 321.

Szamosy Elsa nyilatkozata. Kedves Doktor ur! A 'Havasi Gypár Crém'-jét már régóta használok! A kitünő tolette krém a legelsőrendű és jóval drágább külföldi szerekénél sokkal jobb és hatásosabb!

TARKASÁGOK.

(Ehrlich, aki nem becsületes.) A nagy tudásáró és grombaságáról híres Baron professzor, aki a múlt évben halt meg, mesélik ezt a német szójátékot.

A páciensei között volt egy Ehrlich nevű hírhedt úszorás. Amikor az úszorás másodszor volt nála, megkérdezi a professzort:

Sagen Sie, lieber Professor, sind Sie eigentlich ein Baron, oder heissen Sie bloß so?

Baron mesolygott a tudatlanságon. Irgen, mein Herr! Ich bin ebenso ein Baron, wie Sie Ehrlich sind.

(Egy gondolat.) Egy aradi férj rajtakapta a feleségét, amint az ablakból távratozott egy jóhadnagyot.

Beültette magát szembe és inkvizítori komolysággal vallatni kezdte a nő.

Mondd, mit gondoltál tulajdonképen amikor a jóhadnaggyal kikezdtél? Azt hogy én ezt túlságó fogom...

Mely hallgatás. Mely hallgatás? Mely hallgatás? Mely hallgatás?

Vagy azt gondoltad, a faggatja tovább a férj, hogy megverekezem a jóhadnaggyal?

Folytatolagos, mely hallgatás. Mely hallgatás? Mely hallgatás?

Ami csodálatos. Mely hallgatás? Mely hallgatás? Mely hallgatás?

Sokan várakoztak rá, hogy sorra kerüljenek, köztük egy idegen ur is. Végre beülhetett az idegen a karoszekbe.

A borbély szappanozás közben beszélgetni kezdett vele.

Urasságod nem vagy még Aradon? De igen! Három év előbb óta van itt.

És ugyebár akkor hányszor tetszett borotválkozni? Igen!

Mindjárt gondoltam, hogy... Orodalom! Azóta már begyógyultak az árvaságok.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Régi előfizető. Mint azt megtudtuk, az Aradi Közlöny nyomdáját a napokban nagy anyagi áldozatok árán új betűkkel szerelték fel.

NEUMANN M. férfi-, fiu- és leánykaruha telepe Arad. Elősmert legjobb minőségű áruk. Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Államsegély az aradi kereskedelmi szaktanfolyamnak. Az Aradi Kereskedők Köre az aradi kereskedelmi alkalmazottak számára szaktanfolyamot létesített, amelynek előadói az aradi felső kereskedelmi tanárai és amelyben az alkalmazottak pályájukhoz szükséges ismeretekben nyertek kiképzést. A Körnek ezen intézményét most a legilletékesebb tényező méltánylásában részesítette: A vallás- és közoktatásiügyi miniszter az aradi tanfelügyelőség útján értesítette a Kör vezetőségét, hogy a tanfolyam részére 500 korona államsegélyt szavaztak meg.

= Az ujaradi konyhakerti kiállítás. A „Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesülete”, tudvalegőleg május hó 11. és 12-én Ujaradon konyhakerti és borkiállítást rendez. A nagy rendezőbizottság e tárgyban husvét hétfőjén tartotta *Philipp* János országgyűlési képviselő elnöklete és *Dold* István központi egyesületi titkár részvétele mellett első érdemleges igen látogatott gyűlést, amelyen megválasztották az albizottságokat. A konyhakerti kiállítás tisztán lokális érdekű, míg a borkiállításra az ujaradi járás bortermelői versenyezhetnek a díjakért. A népes értekezlet a kiállítás védnökeivé nagy lelkesedéssel báró *Nopcsa* Eleknek és *Pallavicini* Alfréd öröföt és nejét választotta meg.

= Szőlősgazdák figyelmébe. Az Arad-hegylajai Szőlősgazdák Egyesülete által folyó évi márcus hó 24-én Aradon rendezett szőlőgazdasági szakelőadások alkalmával Kovács Béla gazdasági akadémiai igazgató által a szőlők műtrágyázásáról tartott előadást az egyesület elnöksége több száz példányban kinyomatva az egyesület minden egyes tagjának megküldötte. A jövőre szóló szőlőgazdálkodásnak ezen rendkívül fontos kérdéséről tárgyaló füzetet, addig amíg a készlet tart, azok a szőlőbirtokok is megszerezhetik, akik nem tagjai az egyesületnek, ha a végén az egyesület titkári hivatalához (Arad, gazdasági egyesület székháza) fordulnak és a füzet ára fejében egy koronát, akár készpénzben, akár levélbélyegeken nyanyoda beküldenek.

= Gyermekek játék pályázat. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara tudatja, hogy a vallás- és közoktatásiügyi miniszter pályázatot hirdet papírgyurmából készült állatutánzatok gazdasági és kertészeti eszközök, konyhaberendezés, gyermek játék tárgyak szállítására. Bővebb felvilágosítás az aradi Kereskedelmi és Iparkamara irodájában szerezhető.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 10.

Készárú.

Amerika 1/2-el magasabb. Kiválát, vételkedv mérsékelt. 12 ezer mm. változatlan.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 912. áprilisi	11.61	11.61
Buza 1912. máj. sra	11.63	11.60
Buza 1912. október	10.98	10.92
Rozs 912. áprilisi	10.35	10.34
Rozs 1912. október	8.98	8.93
Tengeri 912. májusi	8.97	8.95
Zab 912. áprilisi	9.84	9.80
Zab 1912. októberi	8.59	8.62

Az árak 10 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Április 10. —

Magyar aranyjáradék 4%	109.—
Magyar koronajáradék 4%	89.35
Magyar koronajáradék 3 1/2%	77.25
Magy. földteherm. kötvény 4%	90.—
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	92.25
Magyar nyerevény-sorsjegy kölcsön	216.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	149.50
Osztrák járadék papírban	89.75
Osztrák járadék ezüstben	92.80
Osztrák járadék aranyban	114.—
Osztrák koronajáradék 4%	89.75
1880. évi osztrák államsorsjegy	159.—
Osztrák magyar bankrészvény	19.70
Magyar hitelbank-részvény	834.50
Osztrák hitelintézeti részvény	657.25
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	732.—
20 frankos arany (Napoleonador)	19.14
Német birodalmi márka	117.82 1/2
Londoni vista	241.30
Páris vista	95.62 1/2
10 márkás arany	23.65

A. Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. április 10.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	—	10.70	10.80
77	—	—	—	10.90	10.85
70	—	—	—	10.90	10.95
79	—	—	—	10.95	11.—

Buza (Temesvári keresk. áru):

25 kilogrammos	—	—	—	10.60	10.70
Rozs	—	—	—	9.10	9.10
Arpa	—	—	—	9.10	9.10
Zab	—	—	—	8.90	9.—
Tengeri	—	—	—	8.55	8.60

Kőbányai sertés piac.

Április 1.

Április 6. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 152—156 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 156—158 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 162—168 fillérig.

Sertéslelétszám: 1912. évi április hó 4. napján volt készlet 27220 drb. — 1912. április hó 7-én felhajtott 306 drb. — 1912. április 7-én elszállított 130 drb. — 1912. április 8. napjára maradt készletben 27405 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Felelős szerkesztő:

Bolgar Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1912. április hó 11-én:

C) bérlet.

A cárnő.

C) bérlet.

Színház 8 felvonás an. Irták: Biró Lajos és Lengyel Menyhért. Rendező: Kezletz Ede.

SZEMÉLYEK:

A cárnő	Novák Irén	Gróf Cserny	D. Beregi S.
Jasikow	Annie Harmath J.	Jasikow	Cseh Ferenc
A kancellár	Varnay J.	R. uszky	Herold E.
A követ	Dell Lajos	Dymov	Vass Jenő

Kezdeté este 1/8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma csütörtökön, 1912. április 11-én:

1. Hordóban a Niagarán át. Látványos felvétel. — 2. Egy pár új cipő. Vigjáték. — 3. Felébredés a halálból. Hindu legenda 3 felvonásban. I. felvonás. Ébredés egy ösmeretlen világba. II. felvonás. A boszu. III. felvonás. Álom volt csak. — 4. Jancsi, mint zongora virtuóz. Humoros.

Az előadások kezdete délután 1/6 órától folytatlagosan 11-ig tartatnak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma csütörtökön, 1912. április 11-én:

1. Vokorka mint tornamester. Humoros. — 2. A szép Duna mentén. Természet után. — 3. Az örült tánca. Humoros. — 4. Piros rózsza. Szenzációs apacsdráma, apacs tánccal. 3 felvonásban.

Vasárnaptól kezdve: Asta Nielsenel, Halálba kergetve.

Az előadások kezdete 1/6 órától kezdve este 11 óráig. — A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

GYÖRGY

NŐI FELÖLTŐ-ÁRUHÁZA

KLEGÁNS SZABOTT ÁR
ANGOL RAGLÁNOK,
BELYEM- ÉS
ETAMINE-KÖPENYEK,
POSZTÓ FELÖLTŐK,
LEÁNYKA-KABÁTOK, SAJÁT MŰHELY.
GYERMEK-KABÁTOK,
ANGOL COSTUMEOK,
TROTTEUR-COSTUMEOK,
LEÁNYKA-COSTUMEOK,
DIVATALJAK. TELEFON 855.

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 8. SZÁM.

A MINORITA-TEMPLOMMAL SZEMBEN

Óriási választék alkalmi és kivágott

női cipőkben

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u 1. Telefon 335.

Moskovits „Anatomiai”

CIPŐK

**Legszébbek,
 Legjobbak,
 Legolcsóbbak.**

Raktár Arad, Szabadság-tér 18. Telefon 218.

vásárolunk eredeti

TABLETTÁKBAN

20 drb. K 1,20

Minden Tablettára az ASPIRIN szó van rábélyegezve.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.,
 Elberfeld und Leverkusen b. Mülheim a. Rhein.

Uj női kalap divatterem!

Igentisztelt vevőim és a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy női konfekció üzletemet modernül berendezett

kalap divatteremmel bővítettem ki.

Dus választékot tartok mindenkor a lezelegánsabb eredeti párisi

Oriási választék női felöltők, angol raglánok, kosziümök, selyem és gummiköpenyegekben. 1316

modell kalapokból Schwartzberger Manó,

legolcsóbb gyári árakban

női felöltő és női kalap áruháza
Arad, Vörösmarty-utca 3 szám.

Köztözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket **csillárokkal**

együtt kedvező fizetési feltételek mellett szerel és szállít

KOCH DÁNIEL

villamoscsengő és telefonberendezési vállalata
Arad, Deák Ferenc-u. 42.

PANKER F. VIKTOR

épület- és műlakatos, takaréktüzhelyraktára és javító műhelye
Arad, Boros Béni-tér 20. sz.
Telefon 590.

Takaréktüzhely

mintaraktáramat és javító műhelyemet a nagyközönség szives figyelmébe ajánlom. Raktáron tartok minden kész lakatosárukat u. m. vasablakok, vasrácsok, zászlótartók, vaságyak, sütők, keményajtók, keménytoldók forgó fejjel, üvegállvány, szellőző redők, kalzha, kereszt- és hosszú pántok. Falszárításra vaskosarak kölcsöndíj mellett kaphatók. — Eladó egy rugós kalapacs, esztergapad fémmnyomásra, géptengelyek, szíjkerekek, lendítőkerekek, függőcsapágyak, fuvók és kezegek, továbbá kávéház vagy vendéglő előtti vasvirágládák 19 darab, sodronyfonattal csinos kivitelben eladó. 1511

Elsőrendű mész, cement, gipsz

és mindennemű építési anyag **olcsóbb mint bárhol.** Megrendelések gyorsan és pontosan intéztetnek el. 1631

Virág Kálmán

építési anyagraktára
Arad, Erzsébet királyné-körut 59.

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata
Arad, Weitzer János-u. 13

Női, férfi és gyermek kelenyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 4091

Biznes és fehér himzésnek ugyszintén fehérnemű varrások első árban készülnek.

Himző és fehérneművarró lányok fizetéssel felvétetnek.

Gara Miklós

saját készítményű cipőüzlete
Arad, Hunyadi-u. 3.

Tisztelettel értesítem Arad város és vidéke n. 6. közönségét, hogy a mai igényeinek megfelelő

legdivatosabb férfi, női és gyermekcipő mintaraktárt

rendeztem be saját készítményű cipőkből, hol raktáron tartok a legkényesebb igényeknek is megfelelő árut, rendkívüli olcsó árak mellett. Rendelések 24 óra alatt elkészítetnek. Ortopéd cipőket szakemberen készítek. Kérem a n. 6. közönséget, sziveskedjen meggyőződést szerezni cipőim izléses kiállításáról, jóságáról és olcsóságáról. Szives támogatást kér

Gara Miklós.

Kérem kirakatom megtekintését

Álkaalmi vétel és eladások

Észertárgyak

Arad legmagyarabb és legolcsóbb raktára

Deutsch Izidor

írás és éskészítés
Kálizár János-utca, Múzeum-palota

Zálogszédulák

Arad legmagyarabb és legolcsóbb raktára

Molnár Antal

épület- és butorasztalos
Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház)

vállalja minden e szakba érő munkák készítését, ugymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész butorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szives pártfogást kér kész szolgálattal 3981

Molnár Antal,
épület és műbutorasztalos.

16000-160000 Ft tanulóknak felvétetik.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Van szerencsém a n. 6. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy

réz- és vasbutor gyáramat Aradon, József főherceg u. 11. sz. és Karolina-utcai sarokházba helyeztem át, ahol

réz- és vas-butorokat

a legegyszerűbből a legmodernebb kivitelben készítek. Rézágak t. mosdó-szitalokát és éjjeli szekrényeket márványlappal, ruhafogasokat, vasbutorokat, sodrony ágybetegeket és kocsilészeket, gyermekágyat és gyermekkoscsikat, keleti berendezéseket, tüzetmentes penzszekrényeket, faredőnyöket és rolettákat ünmüködő hengerekkel, rugókat és ruganyos árkat a legolcsóbb árakon. Vidéki megrendeléseket is pontosan teljesítek. A n. 6. közönség becses pártfogását kérve maradtam tisztelettel

GARAI MÁTYÁS
RÉZ ÉS VASBUTOR GYÁRA
ARADON
VÖRÖSMARTY-FŐHERCEG-UT 11.
TELEFON 827

Szőlőtelepítők figyelmébe!

Kitűnő minőségű szőlőoltványok ezre 150 korona.

Ne vegyen addig,

mig tőlem árjegyzéket nem kér. Az összes bor- és csemege-fajokból szállíthatok Riparia Portalis és Montikola alanyon.

Rendelésnél 1/3 előleget kérek. 1611 Cím:

Nagy M.

Marosvásárhely.
Gecse Dániel-utca 39.

Legolcsóbb butorbevásárlási forrás!

Butorvevők szives figyelmébe ajánlom saját készítményű legizlésesebb kivitelben előállított és dusan felszerelt háló, eb. dlő, szalon, iroda, konyha, előszoba butorüzletemet.

Hálószobák már 160 koronától feljebb.

Szolid munka! Legolcsóbb árak! Szives támogatást kér kitűnő tisztelettel: 1216

Hirsch Mihály
asztalos

Asztalos Sándor-utca 1.
(Ring-gyógytár mellett.)

Gyár: Lázár Vilmos-utca.

Telefon 410. Telefon 410.

Winkler József
szőlővessző és szőlőoltvány termelő
Arad, Batthyány-utca 11.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szives tudomására hozni, hogy ez évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajta, a **dux gyökérzetű bor és csemegefajta** 5097

SZŐLLŐOLTVÁNY
ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökeres Riparia Portalis szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szivesen szolgál

WINKLER JÓZSEF
ARAD, Batthyány-utca 11. sz.

BÉLYEGZŐ KÉSZÍTŐ

SCHUBAUEK J. AKAD

SALACZ UTCA 3.

RUGGYANTA-BÉLYEGZŐ ÉS VÉSŐ INTÉZET.

MONOGRAMM-, CIMER-, ACÉL- ÉS RÉZPECSENYOMÓK VÉSÉSE; ZÁSZLÓSZEGEK, EGYLETI ÉS SPORTJELVÉNYEK MŰVESZIES KIVITELÉ; DOMBORNOMÓ-SAJTÓK, KELET-BÉLYEGZŐK, SZÁMOZÓ-GÉPEK, FÉMSABLONOK, DISZPECSENYOMÓK, ÉS „PERFEKT” KÉZINYOMDÁK NAGY RAKTÁRA.

**Villamos-
felszerelések,
electromotorok**
legutánjabbban
Kalmár Józsefnél
Kaphatók 1871
Aradon, Salac-u.

**Üzlet-
helyiség**
Forray-utca 7. sz. alatt
kiadó.

2404

417/2—1912. V. sz.

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbírósnak 417/2—1912. V. sz. végzése következtében Dr. Salgó Miksa ügyvéd által képviselt Róth József aradi lakos javára 700 kor. tőkekövetelés, ennek 1912. évi január hó 2 napjától 5% kamatai és eddig 123 kor. 90 fillérben megállapított költségek erejéig lefoglalt és 615 koronára becsült butorok és egyebek Aradon, Eötvös-utca 3. sz. a. 1912. évi április hó 16-ik napjának d. u. 3 órakor nyilvános árverésen legtöbbet ígérő vevőnek elfognak adatni. Miután végrehajtást szenvedett Budapesten lakik részvélyére ügygondnokul Iványi Balázsaradi lakos rendeltetik ki.

Arad, 1912. évi március hó 26.

Gyórfy Arnold,

2379

bíró végr.

942/912. szám.

Tótvárad körjegyzőségtől.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A tótvárad körjegyzőség által Tótváradon építendő jégverem és a körjegyzői épületeken engedélyezett tatarozási munkálatokra versenyárgyalást hirdetek.

Kikiáltási ár 4654 korona 36 fillér.

Az írásbeli zárt ajánlati versenyárgyalás Tótváradon a körjegyzői irodában 1912. évi április hó 24-én. délelőtt 10 órakor fog megtartatni, mely időpontig a zárt írásbeli ajánlatok a körjegyzőhöz beadhatók.

Ajánlattevő tartozik az általa megajánlott összeg 5%-át készpénzben bánatpénz gyanánt valamely kir. Adóhivatalhoz letenni és erről a nyugtát, vagy a készpénzt ajánlatához csatolni.

Az ajánlatban a felajánlott összeg betűkkel is kiirandó. Pótajánlatok figyelembe nem vételnek.

A beérkezett ajánlatok bizottságilag fognak felbontatni, amikor ajánlattevők is jelen lehetnek; az eredmény nyomban ki fog hirdettetni.

Feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Tótvárad, 1912. év április hó 6-án.

Tomuczka Vazul,

körjegyző.

Uradalmaknál és gazdaságoknál a szomszédos megyékben jól bevezetett

egyént keres

helybeli cég fix fizetés és jutalék mellett. Jelenlegi működési tér megjelölésére kiterjedő ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendők „GAZDA” jellegére.

2380

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábműködésben szenvednek legjobban ajánlható szer. **Talpon magának!**

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökere kártására. — Gyorsan becsatolásra még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsépp.

Kitűnő alpesi gyógyfüvekből előállított gyomorszábadó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főfájás elleni pastilla.

A fejfájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —

Egy doboz 6 (darabbal) 1 korona.

Kapható mindenhol!

184

Rozsnyai Máttyás

gyógyszerárában

Arad, Szabadság-tér.

Hatóságilag engedélyezett végeladás

folyamatban van

Singer Sándor divatáruházában**ARAD, József főherceg-ut 3., a „Kossuth”-szoborral szemben.**

Szőnyeg, függöny, paplan, ágyterítők, Nőruhakelme, vászon, chiffon és asztalneműek, Kész női és férfi fehérneműek, zsebkendők.

50% árengedmény

Csipke, szalag, ruhadíszek és napernyőknél.

Singer Sándor divatáruháza, Arad

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár palotájában.

2368

Mész, cement, fedélcserép, betoncsövek, cementburkolati lapok és virágcserepek elsőrangú minőségben kaphatók legolcsóbban (ezelőtt Vas és tsa)

BRAUN N. A. FESTÉK ÉS ÉPÍTŐ-ANYAG KERESKEDE-
SÉBEN
ARAD, Boros Béni-tér 7. sz.
Telefon 387. szám.
Gipsz saját kőbányai gyárából.

ÉPÍTETŐK FIGYELMEBE!

Csobán Tivadar építész

Arad, Deák Ferenc-u. 20.

Elvállalok mindennemű az építkezés terén előfordulható új és átalakítási, továbbá tatározási munkálatokat felelőség terhe mellett a lehető legjutányosabb árban egy helyben, mint vidéken, ugyszintén tervek és költségvetések készítését a legpontosabb kivitelben. A nagyérdemű közönség becses bizalmát és pártfogását továbbra is kérve maradok kiváló tisztelettel

Csobán Tivadar építész

Arad, Deák Ferenc-u. 20.

Pótlásra és telepítésre kiválóan alkalmas fajtisza

**gyökeres
ripária portalis**

vesszöt egy és két éves minőségben, bármily mennyiségben szállit

Hámory-Gazdaság
szőlőoltvány-telepe ARAD.

A LEGUJABB HÁROM SZÓ!

**Fried,
üveges,
képkeretező.**

Arad, Gr. Apponyi A.-ut 15. sz. Telefon 909.

A nőnek szépsége legnagyobb dize.

Ezt ápolni, megtartani a legnagyobb művészete a kozmeticiának. Egyik ilyen készítménye a modern kozmeticiának a FÜLDES-féle

Margit-Mosdópor.

A mosdóporból egy evőkanálnyit kell oldani egy mosdó tálnyi vízben. Érezni fogjuk azonnal a mosdás után azt a kelles bizsergést, amelyet a fokozottabb mozgásba hozott vér működése okoz, tapasztalni fogjuk azt a nagyszerű hatást, hogy arcunk üde, ruganyos, harmatos, illatos lesz, a petyhüdt bőr élénkebb lesz, kisimul, megtelik, a porusok szabadon functionálnak s könnyen végzik feladatukat, szabadon jól választják ki a test nedveit, könnyen, akadálytalanul veszik fel a levegő oxigénját, a fityegő ráncok elsimulnak. **Mosdáshoz egy evőkanálnyit használandó mentől hidegebb vízben. ...RA I KORONA.**

Gutori Földes Kelemen gyógyszerár a
ARADON.

THE VERA

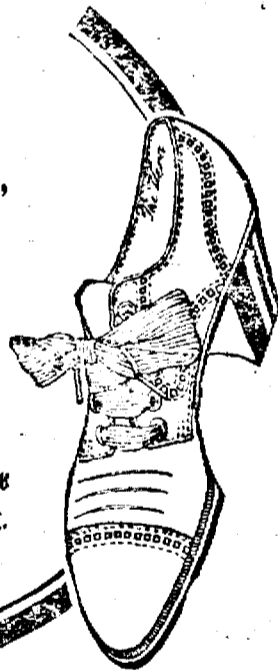
American Shoe

A jelenkor legtekéletesebb, legkényelmesebb, és legtartósabb amerikai

cipője

urak, hölgyek és gyermekek részére
Kérjen képes árjegyzéket.

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

Egyedüli raktár:

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442.

1561

Telefon 442.

Mesés szép lesz az a hölgy aki a **HAJOS-féle Ibolya Cremet** használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja. Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

Ára egy tégelynek I kor., Ibolya hölgypor I kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: **HAJOS ÁRPÁD** gyógyszerárában **ARAD, Andrásy-tér 22. sz.**

A legkitünőbb hatású nyálkaoldó **köhögés és rekedtség** elleni szer a **Tussinál cukorka**, ára egy nagy doboznak 60 fillér és a **Tussinál tea** á 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél fogva bárki legszívesebben veszi be.

Ezen rovatban minden mi egy-
személyi felhatalmazással Arad 4 fillér,
vesztényes betét nélkül 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József 65. ut. Arad.
Kiadóhivatali telefon: 155. az.
Rendelési díj: 857. az.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések postai irányú felvétele — a kiadóhivatalban — vagy levél útján. Felhatalmazással a hirdetés néma hirdetői felhatalmazással megteremtéséről, (a jellegű leveleket kivéve) felvételétől azelőtt a kiadóhivatal, az esetben, vállalkozás megkötéséig. Az apró hirdetések díja a sorok száma szerint, amennyiben a hirdetés sorok száma nem érkezik meg a 4 fillér, vesztényes betét nélkül 8 fillér. A legkisebb hirdetés 80 fillér. A vastagabb betéttel kivált sorok a hirdetés felállításával járnak. Az apró hirdetések célra vonatkozólag, a kiadóhivatal felhatalmazással megteremtésével. HIRDETŐK ÉSTE PÉL É ÚJRA VÉTELEK PÉL.

Ajánlatokban,
melyeket valamely jelleg alatt kér-
jenek a kiadóhivatalba, ne tessék
eredeti okiratokat mellékelni, mert
csuttok semmiféle felelősséget nem
vállalunk. Azokat az ajánlatokat,
melyeket az apróhirdetés megje-
lenésétől számított 4 héten belül
el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Ha hull a haja,
használgon magyar haj-perolint
Vojtek és Weiszól. III-711

„G. 26.“
Levele van a főpostán. 6629

Női kezek
ápolására legjobb a Vojtek és
Weisz készítménye. III-711

KIADÓ LAKÁS.

Ha kiadó lakása van,
hirdesse az Aradi Közlönyben.

4 és 5 szobás
különálló lakás fürdőszobával, má-
jus 1-re, azonkívül raktár- és mű-
helyhelyiség azonnalra kiadó.
Hasszinger-utca 5. 2057

Lakás
Neuman-palotában I. emelet, udvar
kiadó. 2074

Két szobás
utcai lakás május 1-re kiadó
Aranykéz-utca 20. szám. 2875

3 utcai szoba
mellékkelhelyiségekkel május 1-re
kiadó, Szent Pál-utca 6. 2888

Kiadó 2856
május 1-re 3 szoba, konyha a szin-
ház-épület első emeletén. Bővebbet
Kabdebó utóda, Szabadság-tér 22.

A poloska
teljes kiírtása csupán Vojtek és
Weisz biztos szereivel érhető el.
III-711

A legjobb minőségű
gyertyánfa-bábuk
és I-ső oszt. „Lygnum-sanktum“
teke-golyók
nagy választékban kaphatók
Bauer Gyula
Arad, Minorita-palota.
Vidéki megrendelések gyorsan és
pontosan elintézetnek. 291

ALKALMAZÁST NYER.

Ha irodájában, üzletében,
alkalmazásra van szüksége,
azonnal személyeztetve jut az Aradi
Közlöny hirdetése útján.

Intelligens
14-15 éves fiú műszerész-tanuló-
nak fizetéssel felvétetik Ziffer Sándor
írógép vállalatnál, József főher-
ceg-ut 7. sz. I. em. 2382

Egy elárultató
felvétetik Ingusz I. és Fia könyv-
kereskedésében Arad, Weitzer Já-
nos-utca. 555

ALKALMAZÁST KERES.

Ha alkalmazást keres,
hirdessen az Aradi Közlönyben.

Egy 28 éves
válo félben levő intelligens asszony
keres házfőnöki állást. Vidékre
is elmegy. Leveleket kér a főpos-
tára postrestant „Jó gazdasszony“
jeligére e lapban jelezve. 2816

Jó vasalónő
és főzőnő ajánlkozik házakhoz.
Bocskay-tér 8. ajtó 19. 2340

Fiatall
gyermektelen házaspár házmesteri
vagy irodaszolgálat állást keres. Cim
a kiadóban. 2408

Perfekt
kettős könyvelő és levelező, gépiró
keres alkalmazást. Különös jártas-
sággal bír a borszakmában. Aján-
latokat „Kettős könyvelő“ jeligére
a kiadóhivatalba kér. 2875

Bonnenak
ajánlkozik intelligens leány, ki
minden kézi munkában jártas. Cim
a kiadóban. 2394

OKTATÁS.

Vizsára előkészít
hatodik gimnazista. Cim a kiadó-
hivatalban. 2351

Gépirás, gycsírás
legjobban elsajátítható Ziffer Sándor
írógépvállalatánál. Elsőrangú
szaktanterők vezetése mellett. A
tanfolyam három hónapig tart.
Az állásközvetítés végzett növén-
deink részére díjtalan. Beirat-
kozni lehet április hó 15-ig József
főherceg-ut 7., I. em. 1877

Ha megízért
ne ervességet, de egy csésze
Vojtek és Weisz féle teát igyék. III-711

VÉTEL ÉS ELADÁS.

5 kg. pászka
nálam 3 koronáért kapható. Löwen-
stein Vilmos Óvár-utca 5.

Hisz tudja már ön is?
hogy a legcsinosabb és legtartó-
sabb saját műhelyben készült kész
férfi, női és gyermekcipők jutányos
árért kaphatók az Aradi cipészek
termelő szövetkezeténél Aradon,
Szabadság-tér 14. szám alatt. 6674

Képekteret mintákiból
legnagyobb választék és legolcsób-
ban lesznek elkészítve, ugyezintén
mindennemű üvegezést olcsón és
pontosan eszközöl Fischer Mór, üveg,
és porcellán-, lámpa-, diszműaru-
kereskedés Andrassy-tér 20. Me-
gyei és városi telefon 568. 4810

Rum compositio
jó házi rum előállításra Vojtek és
Weisznál. III-711

Allg használt
John-féle mosógép esavaróval
együtt igen jutányosan eladó.
Steiner Chorin Áron-utca 1. 2389

Vanillon
egy zacskó ára 10 fillér, teljesen
pótol egy rud legfinomabb vani-
liát, alkalmazása azonban sokkal
egyszerűbb és sokkal kiadóbb.
Sütő-por Baking Powder, finom
tészták készítéséhez Németország-
ban, Angliában és Franciaország-
ban nem élesztőt, hanem Baking
Powdert használgják. Egy zacskó
ára 10 fillér. Földes Kelemen
gyógyszertára Arad. 1224

10 kitűnő magyar könyv
34 korona helyett 10 40 korona.
Böhme: Egy tévedt nő naplója
(4-) 1.60. Földes: Császár katonái
(2-) -70. Elkésett levelek (4 80)
1.50. Kahlenberg: Habkisasszony
(8-) -80. Bácskay: Kereske-
delmi vegyészeti titkok (8-) -80. Som-
fai: Forradalom (4-) 1.30. Hertka:
Szabad föld (3-) 1. Nagy I.:
Nevető kartársak (120) -30.
Bácskay: Vegyészeti titkok (8-) -
80. Balsac: Házasság élettana
(6-) 1.60. Az egyes művek külön
is kaphatók Pichler Sándor könyv-
és papirkereskedésében Arad, Sza-
badság-tér 1. 2551

Tea törmelék
finom, zamatos legolcsóbban Voj-
tek és Weisznál. III-711

Aki használt könyveit
eladni, vagy kitűnő új könyveket
olcsón vásárolni kíván, forduljon
Krausz Paulin könyv- és papirkeres-
kedéséhez, színház épület. Ugyanítt
minden folyóirat, divatlap, Tolnai
világlapja stb. Olcsó üzleti könyvek,
papirkülönlegességek, irodai szerek
jutányos árlan kaphatók. 4481

Egy fiacom,
modern étkező Service eladó. Cim
a kiadóhivatalban. 2406

Tavalyi
döntött akácfa 4 métertől 8 méter
hosszuságban jutányos árlan el-
adó. Tudakozódni Választó-utca
59. sz. 2319

Egy jókarban lévő
complett hálószobabutor jutányosan
eladó. Bővebbet Andrassy-tér 6,
a házmesternél. 2361

ÜZLETEK.

Üzletém csak ugy lendíthet,
ha hirdet az Aradi Közlönyben.

Üzlethelyiségnék 2339
kiválóan alkalmas ház kényelmes
lakással Csermő legforgalmasabb
helyén május 1-ére kiadó. Bőveb-
bet Popovics Döménél Csermőn.

Volt Reiter féle vendéglő
Tökölly-tér 4. alatt családi okok
miatt eladó. Bővebbet Farkas
Ábráhámnál. 2401

Újonnan épült üzlethelyiség
Csiky Gergely-utca 16. szám alatt
kiadó. 2007

INGATLAN.

Házak, földet stb.
a leggyorsabban az Aradi Közlöny
hirdetése útján lehet értékesíteni.

Központi ingatlan- 491
forgalmi iroda Aulich Lajos-utca
2. Tytyán Testvérek, ahol a leg-
szolidabban lesz lebonyolítva házak,
földbirtokok, szőlőbirtokok eladása
és vevése. Ugyezintén kieszközöl
pénzkölcsönöket házakra, földekre
és mindennemű ingatlanokra, a
legelőnyösebb feltételek mellett.

Világosan,
egy szép fekvésű termő szőlő, hely-
ben a főtérhez egészen közel egy
ház eladó. Bővebbet a kiadóban. 2331

Villaszerő új épület,
amely áll 4 szoba, konyha, cseléd-
szobából, 15 évig adómentes, sür-
gős elutazás miatt kedvező felté-
telek mellett eladó. Bővebbet Deák
Ferenc-utca 20 szám alatt. 2887

Egy még adómentes ház,
melyben kitűnő forgalmu vegyes-
kereskedés és kenyérsütőde van
továbbá két kétszobás lakás-el
minden hozzávalóval előnyös felté-
telek mellett eladó. Felvilágosítást
ad Farkas Ábráham Arad. 2348

5 hold szőlő
nemes fákkal körül ültetett, a
motorállomáshoz közel, Móriarad-
nán, kedvező fizetési feltételekkel
eladó. Cim a kiadóban. 2364

Dobiaschi J. és Dörner Testvérek

robbantószer és vegyitermék gyárai Arad

Ajánlják, kékkő, calcinált rézkénpor, kristály kénsó, arsenmentes Asbest kénlap, örölt és sublimált kénpor, dara os és rudkén,

kátrány, színes kátrány, carbolineum, aszfalt és kátrányfedőmez stb. gyártmányaikat és cikkeiket.

Postai megbízások azonnal eszközöltetnek.

Viszontelárusítóknak engedmény.

Gyári raktár Aradon:

BERTA TESTVÉREK és HANZU NESTOR
 vasútiút. 2256 drogueria.

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

KÖLÖNFÉLE.

Okleveles tanítónő,
 vagy tanító pár heti helyettesítésre kerestetik. Cim a kiadó-hivatalban. 2381

Arad legrégibb kerékpár-,
 varrógépraktára és javító műhelye. Alapítatott 1891. Hammer Vilmos, villanyműszerész Arad, Szabadság-tér 7. szám. Egyedüli képviselő a világhírű Pfaff varrógépekből, Hehlkai, Premier, Puch és Viktoria kerékpárokból. Telefon 96. 481

Értesítem
 a n. é. közönséget, hogy kárpitos tisztelemet Szabadság-tér 10. sz. alá helyeztem st, hol is elvállalok mindennemű kárpitos munkákat legjobb kivitelben, legolcsóbb árban házaknál is L k lakab, kárpitos-mester. 1841

A legfinomabb
 és legzamatosabb rumot készíthetjük pár perc alatt a Földes-féle rumessentiából. Köztudomású dolog, hogy a legelőkelőbb urháznál ezt a rumot használják, mert teljesen egyenértékű az importált rumokkal. Egy literre való adag 80 fillér. Finom francia és német gyártmányú likőressentiák, melyekkel a legfinomabb, páratlan zamatú és színű likőrök állíthatók elő, üvegenként 50 fillér és 1 korona. Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad. 1224

Ha nem jól eszik
 a hizója, adjon neki Vojtek és Weiss hírneves állat tápporából III 711

1121

Csillárok,
 Villamos felszerelés
 legolcsóbban

Diamant-nál
 Arad, Szabadság-tér 2. (n. é. sz. u.)

Biztosítom,
 hogy nem bánja meg

ha finom arany ékszert,
 brilliáns és gyémánt ékszert vagy pontosan járó zsebórát akar venni

alkalmi ajándékul

ha elmegy az olcsó bevásárlási helyre a Forray-utóba

ZINNER
VILMOS 8103

ékszerész és óráshoz akkor

Biztosítom,
 hogy nem bánja meg.

Egy jóforgalmu

vendéglő és szálloda

haláloset miatt

azonnal átadó.

Felvilágosítást ad: 2395

Farkas Ábrahám, Arad.

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára

Weltzer János-utca 2. szám.

Telefon 751.

Új kerékpárok a legjutányosab b árákon. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 60 koronától feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakaszorú javító-műhely.

7191—912.

Hirdetmény.

A város közönsége nagy költséggel s a közpénztárt terhelő messzemenő kedvezményeknek engedélyezésével az Erzsébet várost esővíz csatornákkal látta el és a házak mellett köves járdát készíttetett.

A mai állapot szerint a tető lefolyó csöveiből kikerülő víz a járdán szétterül azon állandó pocolyat képez, a házakat nedvesíti és a közlekedést akadályozza. Ezen indoknál fogva saját érdekében is felhívjuk az Erzsébet külváros összes háztulajdonosait, hogy a tető lefolyó csövek végén a járda szélességével egy 50 cm. széles kövezett rigolt készíttessenek.

Ezen munka készítésére a háztulajdonosoknak 80 napi határidőt engedélyezzünk.

Arad, 1912. évi március hó 80.

A városi tanács.

Jó egészségének

fenntartására használgon mindenki

Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkitünőbb fájdalom-nélkül gyomortisztító hálszer. Ise édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér. 12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszerárúháza 6678

ARAD, BOROS BÉNYÉK.

Fábián és Társa

Arad, Forrai-u. 8.

(Román templom-épület).

Városi és megyei telefon 484.

Ajánlja nagy varrógép, kerékpár és beszélő gépek nagy raktarát.

Sürgős értesítés zenekedvelők figye'mébe.

Nagy választékban tartunk hanglemezeket Naponta hangversenyeknek Fedák Sári, Király Ernő a Király színnáz, Környei Béla a kir.

Operaház, Rózsa S. Lajos temesvári színházak tagjai, valamint Toll Árpád és Károly, Steinhardt Geza és Göndör Aurél hírneves komikus, továbbá több művészek művésznők is. Ajánljuk az érdeklődők szives figyelmébe. 2391

Kedvező listései feltételek mellett is kaphatok.

Nagy raktár applicatió stoor függönyökben.

Költözködők figyelmébe!

A közelgő költözködési idényre, rendkívüli olcsó árért hozzuk forgalomba az alanti cikkeket. **Ismert jöminőségű ÁXMINSTER szőnyegek**

165×270 nagyságban 36 korona 180×280 nagyságban 48 korona

200×300 " 54 " 250×350 " 80 "

Allandó óriási nagy raktárt tartunk ágyterítőkbén, függönyökben. Pelüche terítőket minden színben

Rosenblüch H. és Társa

divat üzlete.

2378

Nagy választék szőnyeg maradékokban.

Remek mintájú butorszövetek.

Futó szőnyeg minden kivitelben.

Figyelem!

Legjobb minőségű anyagból, saját műhelyemben készült **férfi-, női és gyermek-**

Czipők

jutányos árért kaphatók

Czernóczy Mihály

dusan felszerelt cipőraktárban

Arad, Kossuth-u. 3. sz.

Szines cipők nagy választékban kaphatók. 2093

Mértékutáni megrendelések pontosan és jutányos árban eszközöltetnek.

MIZERA JÓZSEF

KÉPESITETT KÖMÜVES MESTER

Irodája:

Arad, Ilona-utca 34. sz.

Elvállal e szakmába vágó mindennemű építkezéseket, ugyszintén **tervezések és költségvetések** készítését helyben és vidéken.

Ugyanott 975 ócska ajtók és ablakok kaphatók.

Vaságyak, sodronybetét, mosdó és minden fa és

vasbutor

készpénz és részletfizetésre ki-
árusítatnak

Garai Károly

butorraktárban. 2356

**Karolina-utca, (sarok-
házban.)**

Telefon
szám 23.

Telefon
szám 23.

Ujj János

cement-ipartelepe, Kisjező-Erdő-
hegy és Nagyzerinden (Arad m.)

Készít betoncsöveket, kövező lapo-
kat, műmárvány teraszó és mo-
zaik lapokat, oszlopokat, lépcsőket,
pallókat, cserepet, téglát, vasbeté-
tes kutgyűrűket, kályha-alátéteket
tetszés szerinti hosszúságú itató
vályukat stb.

Ezen ipartelep költségvetéseket
és terveket, vasbetétes beton-
hidakra és járdák betonozására
is készít. 5341

A mesterdálnok...

Cipőm szép és tökéletes,
Benne járni élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van 6681

kaucsuk-sarok.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára, valamint valódi

**lignum sanctum-
tekegolyók és bábuk**

legjutányosabb árakban
kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű és játék-
áru üzletében 1871

ARAD, Szabadság-tér 21.

FOGAK

és fogsorok, aranyhidak és koró-
nák ideálisan szépen, ragára
ki'ünöek, készülnek

HALMOS

fogtechnikai műtermében Asztalos
Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadság-
tér és Asztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos az házában.) Telefon sz. 688.
4371

Szőlőkötöző-fonal

legolcsóbb napiárban be-
szerezhető nagyban és
kicsinyben

Braun Miksa

kender, len és juteáru
kereskedésében. 2105

Arad, Boros Béni-tér 2. sz.

Telefon 594.

Telefon 594.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

A TAVASZI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M. I.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Selyem- és Etamine-
köpenyegek,
Leánykabátok,
Gyermekfelöltők,

Angol kosztümök,
Troteur kosztümök,
Gyermek ruhák,
Divat biusok,
Pongyolák,
Divat aljak.

Gyászsruhák és gyászbuzok

Szabott árak!

Telefon 238